

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
w Warszawie**

RWA-61-6/13/AŻ

Warszawa, dn. 31 grudnia 2013 r.

DECYZJA CZĘŚCIOWA nr RWA-40/2013

I. Na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy oraz art. 104 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 267) w związku z art. 83 ww. ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Marka Spółce Akcyjnej z siedzibą w Białymstoku

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie Marka Spółki Akcyjnej z siedzibą w Białymstoku polegające na niepodawaniu w umowach pożyczki (umowach o kredyt konsumencki) z obsługą w domu informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Marka Spółce Akcyjnej z siedzibą w Białymstoku w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, co stanowi naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.) – i nakazuje zaniechanie jej stosowania.

II. Na podstawie art. 27 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy oraz art. 104 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 267) w związku z art. 83 ww. ustawy o ochronie konkurencji

i konsumentów, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Marka Spółce Akcyjnej z siedzibą w Białymstoku

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

1. **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, o której mowa w art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **działanie Marka Spółki Akcyjnej z siedzibą w Białymstoku polegające na niepodawaniu w *Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego* wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki (umową o kredyt konsumencki), co stanowi naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.) – i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 7 sierpnia 2013 r.,**
2. **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, o której mowa w art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **działanie Marka Spółki Akcyjnej z siedzibą w Białymstoku polegające na uzależnianiu skuteczności odstąpienia od umowy pożyczki (umowy o kredyt konsumencki) z obsługą w domu od zwrotu przez konsumenta kwoty pożyczki wraz ze wszystkimi kosztami, co stanowi naruszenie art. 47 w zw. z art. 53 ust. 1, 4 i 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.) – i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 15 lutego 2013 r.,**
3. **uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów**, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, **działanie Marka Spółki Akcyjnej z siedzibą w Białymstoku polegające na podawaniu w *Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego* wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu oraz w umowie pożyczki z obsługą w domu nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171 poz. 1206) – i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 15 lutego 2013 r.,**

4. uznaje się za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, działanie Marka Spółki Akcyjnej z siedzibą w Białymstoku polegające na podawaniu w umowie pożyczki z obsługą w domu nieprawdziwej informacji o całkowitym koszcie pożyczki poprzez nieuwzględnienie w nim kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej, co stanowi nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. Nr 171, poz. 1206) w zw. z art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.) – i stwierdza zaniechanie jej stosowania z dniem 15 lutego 2013 r.

III. Na podstawie art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania administracyjnego w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, wszczętego z urzędu przeciwko Marka Spółce Akcyjnej z siedzibą w Białymstoku

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na Marka Spółkę Akcyjną z siedzibą w Białymstoku karę pieniężną w wysokości:

- 1. 12 187 zł** (słownie: dwanaście tysięcy sto osiemdziesiąt siedem złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o którym jest mowa w art. 24 ust. 2 w związku z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji,
- 2. 13 541 zł** (słownie: trzynaście tysięcy pięćset czterdzieści jeden złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o którym jest mowa w art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II.1. sentencji niniejszej decyzji,

3. **23 213 zł** (słownie: dwadzieścia trzy tysiące dwieście trzynaście złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o którym jest mowa w art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II.2. sentencji niniejszej decyzji,
4. **46 426 zł** (słownie: czterdzieści sześć tysięcy czterysta dwadzieścia sześć złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o którym jest mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II.3. sentencji niniejszej decyzji,
5. **34 819 zł** (słownie: trzydzieści cztery tysiące osiemset dziewiętnaście złotych), płatną do budżetu państwa, z tytułu naruszenia zakazu, o którym jest mowa w art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, w zakresie opisanym w punkcie II.4. sentencji niniejszej decyzji.

UZASADNIENIE

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów przeprowadził postępowanie wyjaśniające, mające na celu wstępne ustalenie, czy wybrani przedsiębiorcy niebędący bankami i świadczący konsumentom usługi finansowe dopuścili się, w zakresie pobierania opłat oraz prezentacji kosztów, naruszenia przepisów uzasadniających wszczęcie postępowania w sprawie zakazu stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów w rozumieniu art. 24 ust. 2 w zw. z ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.) lub podjęcie działań przewidzianych w odrębnych ustawach (sygn. DDK-405-67/12/BK).

W toku tego postępowania przeprowadzono analizę wzorców umów pożyczki oraz *Formularzy informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego*, jak również zweryfikowano treść umów zawartych z konsumentami nadesłanych m.in. przez Marka Spółkę Akcyjną z siedzibą w Białymstoku (dalej także: Spółka, Marka S.A.). W wyniku ww. analizy zidentyfikowano nieprawidłowości wymagające podjęcia działań zgodnie z kompetencjami wynikającymi z ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Prezes

Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów sprawę Marka S.A. przekazał do wszczęcia i prowadzenia Delegaturze Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie (dalej również: Prezes Urzędu, Prezes UOKiK, Delegatura UOKiK w Warszawie).

W dniu 19 czerwca 2013 r. wobec Marka S.A. wszczęto postępowanie w związku z podejrzeniem, iż:

I. niepodawanie w formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową kredytu, może stanowić naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. art. 14 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

II. niepodawanie w umowach o kredyt konsumencki informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Marka Spółce Akcyjnej z siedzibą w Białymstoku w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy może stanowić naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

III. uzależnianie skuteczności odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki od zwrotu przez konsumenta kwoty pożyczki wraz ze wszystkimi kosztami może stanowić naruszenie art. 47 w zw. z art. 53 ust. 1, 4 i 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

IV. podawanie nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania może stanowić naruszenie art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171 poz. 1206), a w konsekwencji naruszać art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

V. podawanie nieprawdziwej informacji o całkowitym koszcie kredytu poprzez nieuwzględnienie w nim kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej może stanowić nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 r. o przeciwdziałaniu nieuczciwym

praktykom rynkowym (Dz. U. nr 171 poz. 1206) w zw. z art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

VI. stosowanie opłaty za obsługę w domu, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

VII. stosowanie dodatkowej opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

VIII. stosowanie opłaty przygotowawczej, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów,

IX. stosowaniu opłaty za opóźnienie w spłacie kredytu, której wysokość nie odpowiada wartości świadczeń realizowanych w ramach tej opłaty, może stanowić naruszenie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (tekst jedn. Dz. U. z 2003 r., Nr 153, poz. 1503 ze zm.), a w konsekwencji naruszać przepis art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Pismem z dnia 20 czerwca 2013 r. Spółka została zawiadomiona o wszczętym postępowaniu. Prezes Urzędu, na podstawie art. 50 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, zwrócił się do Marka S.A. o ustosunkowanie się do zarzutów przedstawionych w sentencji postanowienia o wszczęciu niniejszego postępowania.

W odpowiedzi na zawiadomienie Prezesa Urzędu, Spółka w piśmie z dnia 15 lipca 2013 r. odniosła się do postawionych zarzutów. Wyjaśnienia Marka S.A. w zakresie zarzutów określonych w punktach I – V sentencji postanowienia o wszczęciu postępowania umożliwiły wydanie w tym zakresie – na podstawie art. 104 § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks

postępowania administracyjnego (tekst jedn.: Dz. U. z 2013 r., poz. 267, dalej: k.p.a.) – decyzji częściowej. Samodzielny charakter tych zarzutów powoduje, iż kwestie te mogą stanowić przedmiot odrębnego rozstrzygnięcia. Stan faktyczny prezentowany przez Prezesa Urzędu w niniejszej decyzji został ograniczony do stwierdzonych niniejszym rozstrzygnięciem praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów stosowanych przez Spółkę.

W piśmie z dnia 15 lipca 2013 r. Spółka oświadczyła, iż nie narusza swoim postępowaniem przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Marka S.A. zajęła stanowisko w zakresie zarzutu dotyczącego niepodawania w umowach pożyczki informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Spółce w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy. Marka S.A. przyznała, iż w *Umowach o pożyczkę gotówkową* zawartych przez Spółkę w dniu 15 stycznia 2013 r. oraz w dniu 18 lutego 2013 r. nie zamieszczała ww. informacji. Marka S.A. zwróciła jednak uwagę, iż w *Umowach o pożyczkę gotówkową* z dnia 15 stycznia 2013 r. nie podawała tej informacji z uwagi na fakt, iż w stosowanym wówczas wzorcu umowy wprowadzony był zapis: *Pożyczkobiorca w razie zachowania terminów odstąpienia od Umowy nie jest obciążony opłatą przygotowawczą, dodatkową opłatą przygotowawczą, kosztem ubezpieczenia, ani kwotą odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej zwrotu* (pkt 33 umowy pożyczki). Spółka nie pobierała zatem odsetek należnych Marka S.A. w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy pożyczki. W dniu 14 marca 2013 r., jak wskazała Spółka, wprowadzona została kolejna modyfikacja we wzorze *Umowy o pożyczkę gotówkową* a) z obsługą w domu zawieranej przy udziale przedstawiciela handlowego oraz na konto zawieranej przy udziale przedstawiciela handlowego, b) na konto udzielanej przy współpracy z przedstawicielem kredytowym, polegająca na podawaniu informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Marka S.A. w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy.

Odnosząc się do zarzutu polegającego na niepodawaniu w *Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego* w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, Spółka poinformowała, że przedstawiciele handlowi działający w imieniu Marka S.A. zobowiązani są do przekazania wszelkich danych odnośnie do ponoszonych przez konsumenta kosztów w związku z zawieraną przez niego umową pożyczki, w tym o różnych opcjach zawierania pożyczki. Opłata za obsługę pożyczki w domu, jak wskazała Spółka,

zgodnie z poprzednio obowiązującym wzorem umów, tj. sprzed dnia 15 lutego 2013 r., jako opłata opcjonalna nie była zaliczana do całkowitego kosztu pożyczki, tym samym do rubryki „całkowita kwota kredytu”, dlatego też nie została umieszczona w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt”. Marka S.A. podniosła, iż konsument dopiero na etapie podpisywania umowy podejmował decyzję o skorzystaniu z opcji obsługi pożyczki w domu lub niekorzystaniu z tej opcji. Decydując się na opcję obsługi pożyczki w domu, jak wskazała Spółka, konsument uzyskiwał pełną informację o kosztach tej usługi w pierwszej kolejności ustnie od przedstawiciela handlowego, następnie w formie pisemnej na druku umowy. Marka S.A. stwierdziła, iż dodatkowa opłata przygotowawcza była wliczona do rubryki „całkowita kwota kredytu”, która zawiera sumę pozycji: kwota do wypłaty, opłata przygotowawcza oraz dodatkowa opłata przygotowawcza. Spółka wskazała, iż w dniu 10 kwietnia 2013 r. przekazała Prezesowi Urzędu kopie umów pożyczki z dnia 18 lutego 2013 r., tj. po wprowadzeniu nowych wzorców umownych, wraz z kopiami formularzy informacyjnych. W formularzu informacyjnym, jak podniosła Marka S.A., w rubryce „całkowita kwota kredytu” zawarto sumę pozycji: kwota do wypłaty, opłata przygotowawcza, dodatkowa opłata przygotowawcza. Spółka wskazała, iż opłata za obsługę faktycznie nie została wyodrębniona w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt”, jednak została uwzględniona w rubryce „całkowita kwota do zapłaty przez konsumenta – jest to suma wszystkich środków pieniężnych, które kredytodawca udostępni Panu/Pani oraz wszelkie koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/Pani ponieść w związku z umową o kredyt”. Wskazana rubryka, jak podniosła Marka S.A., to suma pozycji: całkowita kwota pożyczki, łączna kwota odsetek i opłata za obsługę. Spółka wskazała, iż w piśmie z dnia 10 kwietnia 2013 r. poinformowała o wprowadzeniu z dniem 15 lutego 2013 r. nowego wzorca umowy pożyczki, który uwzględnia opłatę za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkową opłatę przygotowawczą w całkowitym koszcie pożyczki.

Spółka w swoim wystąpieniu odniosła się również do zarzutu dotyczącego uzależniania skuteczności odstąpienia od umowy pożyczki od zwrotu przez konsumenta kwoty pożyczki wraz ze wszystkimi kosztami, wskazując, iż Marka S.A. stosowała zakwestionowane postanowienia wyłącznie w obowiązujących do dnia 15 lutego 2013 r. wzorach *Umów o pożyczkę gotówkową* zawieranej przy udziale przedstawiciela handlowego oraz na konto zawieranej przy udziale przedstawiciela handlowego. W aktualnie obowiązujących wzorcach, jak podniosła Spółka, Marka S.A. nie uzależnia skuteczności

odstąpienia od umowy pożyczki od zwrotu przez konsumenta kwoty pożyczki wraz ze wszystkimi kosztami.

W kwestii zarzutu dotyczącego podawania nieprawdziwej informacji o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania (dalej również: rrs0) Spółka wskazała, iż rozbieżności w tabelach opłat odnośnie rrs0 wynikają przede wszystkim z wprowadzenia w dniu 15 lutego 2013 r. nowego wzoru umowy o pożyczkę, który to wprowadza uwzględnienie opłaty za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej do całkowitego kosztu pożyczki. Całkowity koszt pożyczki, na co wskazała Marka S.A. w swoim wystąpieniu, jest podstawą obliczenia rrs0 – zwiększenie całkowitego kosztu pożyczki zwiększa wartość rrs0. Spółka zwróciła uwagę, iż starała się w sposób rzetelny i dokładny informować konsumentów o oprocentowaniu i kosztach ponoszonych w związku z zaciągniętym zobowiązaniem. Marka S.A. podawała zatem wartość rrs0, która, w opinii Spółki, najlepiej charakteryzowała dany typ pożyczki. Po wprowadzeniu nowych wzorów umów, tj. od dnia 15 lutego 2013 r., Marka S.A. określa rrs0 według nowych zasad. Ustawodawca, jak wskazuje Spółka, nie uwzględnił w założeniach do obliczania rrs0 różnych wariantów udzielania kredytów czy pożyczek, takich jak tygodniowe spłaty raty czy inne. Dodatkowo z uwagi na fakt, że wzór na rrs0 traktuje wszystkie koszty dodatkowe jak odsetki, nawet te płacone jednorazowo czy z góry przy odbiorze pożyczki, to okazuje się, że wskaźnik rrs0 nie jest zależny od początkowego zobowiązania, ale od ilości rat. W opinii Marka S.A. wskaźnik rrs0 prezentowany w ustawie dla pożyczek oferowanych przez Spółkę jest nie tyle nierzetelny, co nieczytelny dla konsumenta, i nie charakteryzuje w sposób właściwy produktów Marka S.A. Spółka wskazała przykład umowy pożyczki z obsługą w domu na 20 tygodni, gdzie wyliczany ze wzoru wskaźnik rrs0 wynosi obecnie 1784%, podczas gdy porównując wszystkie koszty pożyczki ponoszone przez konsumenta z wypłaconą „na rękę” kwotą kredytu, otrzymuje się stosunek procentowy ok. 72%. Marka S.A. podkreśliła, iż wskazuje konsumentom nie tylko wskaźnik rrs0 wyliczany zgodnie z ustawą, ale wszystkie dodatkowe koszty, jakie ponosi konsument przy konkretnej pożyczce.

W zakresie zarzutu dotyczącego podawania nieprawdziwej informacji o całkowitym koszcie pożyczki poprzez nieuwzględnienie w nim kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej Spółka podniosła, iż w dniu 15 lutego 2013 r. Marka S.A. wprowadziła nowy wzór *Umowy o pożyczkę gotówkową*, który wprowadza uwzględnienie opłaty za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej do całkowitego kosztu pożyczki. Spółka ponownie wskazała, iż całkowity koszt pożyczki jest

podstawą wyliczenia rrs0, zatem zwiększenie całkowitego kosztu pożyczki zwiększa wartość rrs0.

Prezes Urzędu postanowieniem z dnia 8 października 2013 r. zaliczył w poczet dowodów w niniejszym postępowaniu część dokumentów przekazanych przez Marka S.A. w ramach postępowania wyjaśniającego o sygn. DDK-405-67/12, o czym zawiadomił Spółkę pismem z dnia 8 października 2013 r. Prezes UOKiK pismem z dnia 8 października 2013 r. oraz pismem z dnia 30 października 2013 r. wezwał dodatkowo Marka S.A. do przekazania informacji i dokumentów, niezbędnych dla rozstrzygnięcia niniejszego postępowania. Spółka uczyniła zadość ww. wezwaniom kolejno pismami z dnia 18 października 2013 r. oraz z dnia 8 listopada 2013 r.

Marka S.A. w piśmie z dnia 18 października 2013 r. poinformowała o wprowadzeniu do obrotu konsumenckiego kolejnych wzorców umownych. Spółka podniosła, iż z dniem 7 sierpnia 2013 r. wprowadziła nowy *Formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego* jako odpowiedź na zarzuty postawione przez Prezesa Urzędu w postanowieniu o wszczęciu niniejszego postępowania. Marka S.A. podniosła również, iż wzorzec umowy pożyczki obowiązujący od dnia 14 marca 2013 r. zawiera odsetkiienne przy stopie procentowej równej 20% (tj. 0,0548%). Spółka wskazała, iż od dnia 20 marca 2013 r. wprowadziła w życie zmiany oprocentowania z 20% na 19%, z uwagi na obniżenie wysokości stóp procentowych przez Radę Polityki Pieniężnej.

W piśmie z dnia 8 listopada 2013 r. Marka S.A. wskazała na czas obowiązywania kolejnych wzorców umownych stosowanych w obrocie z konsumentami. Spółka wskazała, iż w związku z kolejnymi zmianami stóp procentowych dokonanyimi przez Radę Polityki Pieniężnej, Marka S.A. skorygowała roczną stopę oprocentowania pożyczki i wysokość odsetek dziennych w przypadku odstąpienia od umowy pożyczki. Spółka przekazała kopie zawartych z konsumentami umów. Marka S.A. poinformowała również, iż nieświadomie korzystała z niepoprawionych druków w zakresie wysokości odsetek dziennych wskazywanych w treści umowy w pkt. 27. Spółka, jak wskazała w piśmie, powzięła wiadomość o korzystaniu z niepoprawionych druków dopiero w chwili sporządzania i sprawdzenia kserokopii umów pożyczek na potrzeby odpowiedzi na wezwanie Prezesa Urzędu. Marka S.A. zleciła współpracującej z nią drukarni wydrukowanie nowych druków umów pożyczek zawierających zmiany w zakresie wysokości odsetek dziennych, ale drukarnia, jak podniosła Spółka, nie dostosowała się do zlecenia i Marka S.A. korzystała z druków umów pożyczek z błędnym wskazaniem wysokości odsetek dziennych. Spółka

zwróciła jednak uwagę, iż w zawieranych przez Marka S.A. umowach pożyczek wskazywała na prawidłową wysokość rocznej stopy oprocentowania. Spółka podkreśliła, iż z tytułu odstąpienia konsumenta od umowy pożyczki z obsługą w domu oraz na konto zawieranej przy udziale przedstawiciela handlowego oraz umowy o pożyczkę na konto udzielanej przy współpracy z pośrednikiem kredytowym na dzień 8 listopada 2013 r. nie zostały naliczone żadne odsetki.

W toku postępowania Marka S.A. przekazała również zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2012 (CIT-8).

Spółka została zawiadomiona o zakończeniu zbierania materiału dowodowego w niniejszym postępowaniu oraz o możliwości zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy w siedzibie Delegatury UOKiK w Warszawie.

Strona niniejszego postępowania nie skorzystała z prawa do zapoznania się z materiałem zgromadzonym w aktach sprawy.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ustalił, co następuje:

Marka S.A. jest spółką prawa handlowego wpisaną do rejestru przedsiębiorców KRS prowadzonego przez Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy pod numerem: 0000358994. Przedmiotem działalności Spółki są pozostałe formy udzielania kredytów oraz pozostała finansowa działalność usługowa, gdzie indziej niesklasyfikowana, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych.

Przy zawieraniu z klientami, będącymi konsumentami w rozumieniu art. 22¹ kodeksu cywilnego, tj. osobami fizycznymi dokonującymi czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z ich działalnością zawodową lub gospodarczą, umów o pożyczkę z obsługą w domu Spółka posługuje się wzorcami umownymi w rozumieniu art. 384 kodeksu cywilnego zatytułowanymi *Umowa o pożyczkę gotówkową (z obsługą w domu)*, *Regulamin pożyczek gotówkowych*, jak również *Formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego*. Marka S.A. posługuje się również tabelami opłat zatytułowanymi: *Obsługa w domu* (dla pożyczek udzielanych na 15 i 30 dni oraz 20, 30, 40, 50, 60 tygodni).

Ww. wzorce umowne Marka S.A. stosowała kolejno w okresach: od dnia 6 marca 2012 r. do dnia 14 lutego 2013 r. (dalej: wzorce umowne nr 1, w tym: *Umowa o pożyczkę gotówkową nr 1, Formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego nr 1*), od dnia 15 lutego 2013 r. do dnia 13 marca 2013 r. (wzorce umowne nr 2, w tym: *Umowa o pożyczkę gotówkową nr 2, Formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego nr 2*), od dnia 14 marca 2013 r. do dnia 9 kwietnia 2013 r. (wzorce umowne nr 3, w tym: *Umowa o pożyczkę gotówkową nr 3, Formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego nr 3*)¹, od dnia 10 kwietnia 2013 r. (wzorce umowne nr 4, w tym: *Umowa o pożyczkę gotówkową nr 4*). Z dniem 7 sierpnia 2013 r. Marka S.A. wprowadziła do obrotu konsumenckiego nowy wzorzec umowy: *Formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego nr 4*.

Spółka przekazała Prezesowi Urzędu dziesięć *Umów o pożyczkę gotówkową nr 1* zawartych w dniu 15 stycznia 2013 r. wraz z *Formularzami informacyjnymi dotyczącymi kredytu konsumenckiego nr 1*, dziesięć *Umów o pożyczkę gotówkową nr 2* zawartych w dniu 18 lutego 2013 r. wraz z *Formularzami informacyjnymi dotyczącymi kredytu konsumenckiego nr 2*, dziesięć *Umów o pożyczkę gotówkową nr 3* zawartych w dniu 14 marca 2013 r. wraz z *Formularzami informacyjnymi dotyczącymi kredytu konsumenckiego nr 3* oraz dziewięć *Umów o pożyczkę gotówkową nr 4* zawartych w dniu 18 października 2013 r. wraz z *Formularzami informacyjnymi dotyczącymi kredytu konsumenckiego nr 4*.

W *Umowach o pożyczkę gotówkową nr 1* Spółka nie podaje informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Marka S.A. w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, jednak Spółka w pkt. 33 tych umów zastrzegła: *Pożyczkobiorca w razie zachowania terminów odstąpienia od Umowy nie jest obciążany opłatą przygotowawczą, dodatkową opłatą przygotowawczą, kosztem ubezpieczenia, ani kwotą odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej zwrotu*. W przekazanych *Umowach o pożyczkę gotówkową nr 2*, jak ustalił Prezes UOKiK, Marka S.A. nie podaje ww. informacji, podczas gdy odsetki, w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, pobiera. W *Umowach o pożyczkę gotówkową nr 3* Spółka wpisała postanowienia: *(29). W przypadku złożenia formularza odstąpienia od Umowy w przewidzianym terminie Pożyczkobiorca zobowiązany jest do zwrotu otrzymanych środków (E) bez nieuzasadnionej zwłoki, ale nie później niż w terminie*

¹ Marka S.A. w toku postępowania podniosła, iż wzorce umowne obowiązujące od dnia 14 marca 2013 r. Spółka formalnie stosowała do dnia 9 kwietnia 2013 r., jednak ze względu na rozbudowaną strukturę organizacyjną Marka S.A., pracownicy terenowi mogli korzystać jeszcze ze starych wzorców do momentu wyczerpania zapasów druków.

30 dni od dnia złożenia formularza odstąpienia od Umowy, osobiście lub przekazem pocztowym na adres biura sprzedaży wskazany w Regulaminie pożyczek gotówkowych bądź na adres siedziby firmy lub na rachunek bankowy Marka S.A., wskazany w pkt. 14. W razie opóźnienia ze zwrotem otrzymanych środków Pożyczkodawca uprawniony jest do odsetek za zwłokę w wysokości oprocentowania pożyczki, tj. w stosunku dziennym 0,0548 %. (30). W razie odstąpienia od Umowy zgodnie z pkt. 28-29, Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od Umowy (opłaty przygotowawczej, dodatkowej opłaty przygotowawczej, kosztów ubezpieczenia, gdy Pożyczkobiorca nie zabezpieczy we własnym zakresie spłaty Pożyczki ochroną ubezpieczeniową u wybranego przez siebie ubezpieczyciela), za wyjątkiem odsetek w wysokości oprocentowania pożyczki za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia zwrotu Kwoty do wypłaty. Odsetki te winny być spłacone wraz z Kwotą do wypłaty w sposób i w terminie określonym w pkt. 29. Marka S.A. w Umowach o pożyczkę gotówkową nr 4 wpisała postanowienia o treści: (27). W przypadku złożenia formularza odstąpienia od Umowy w przewidzianym terminie Pożyczkobiorca zobowiązany jest do zwrotu otrzymanych środków (E) bez nieuzasadnionej zwłoki, ale nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia formularza odstąpienia od Umowy, osobiście lub przekazem pocztowym na adres biura sprzedaży wskazany w Regulaminie pożyczek gotówkowych bądź na adres siedziby firmy lub na rachunek bankowy Marka S.A., wskazany w pkt. 14. W razie opóźnienia ze zwrotem otrzymanych środków Pożyczkodawca uprawniony jest do odsetek za zwłokę w wysokości oprocentowania pożyczki, tj. w stosunku dziennym 0,0438 %. (28). W razie odstąpienia od Umowy zgodnie z pkt. 26-27, Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od Umowy (opłaty przygotowawczej, dodatkowej opłaty przygotowawczej, kosztów ubezpieczenia, gdy Pożyczkobiorca nie zabezpieczy we własnym zakresie spłaty Pożyczki ochroną ubezpieczeniową u wybranego przez siebie ubezpieczyciela), za wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia zwrotu Kwoty do wypłaty. Odsetki te winny być spłacone wraz z Kwotą do wypłaty w wysokości, w sposób i w terminie określonym w pkt. 27.

Prezes Urzędu ustalił, iż w *Formularzach informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego* do umów pożyczki zawartych w dniach: 15 stycznia 2013 r., 18 lutego 2013 r. oraz 14 marca 2013 r. Marka S.A. nie podaje w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki. W *Formularzach informacyjnych dotyczących kredytu*

konsumenckiego do umów pożyczki zawartych w dniu 18 października 2013 r. Spółka w ww. rubryce informuje o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej.

Prezes Urzędu ustalił ponadto, iż w *Umowach o pożyczkę gotówkową* nr 1 Spółka w pkt. 34 wpisała postanowienie o treści: *W przypadku gdy Pożyczkobiorca nie zwróci Pożyczkodawcy należności wynikających z odstąpienia od umowy w terminie, o którym mowa w punkcie 32, odstąpienie to uznaje się za niewiążące, a Pożyczkobiorca zobowiązany będzie do spłaty pożyczki wraz ze wszystkimi kosztami zgodnie z jej harmonogramem.* Takie postanowienie, co ustalił Prezes UOKiK, nie znajduje się w *Umowach o pożyczkę gotówkową* nr 2, 3 i 4.

Prezes Urzędu ustalił ponadto, iż w *Umowach o pożyczkę gotówkową* nr 1 oraz *Formularzach informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego* sporządzanych do tych umów Marka S.A. deklarowała niższy, niż faktycznie wynosił, wskaźnik rrso. W *Umowach o pożyczkę gotówkową* nr 2, 3 i 4 oraz *Formularzach informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego* sporządzanych do tych umów Spółka deklarowała rzeczywistą roczną stopę oprocentowania równą faktycznemu wskaźnikowi rrso.

W pkt. 8 *Umowy o pożyczkę gotówkową* nr 1 Spółka, jak ustalił Prezes UOKiK, stosowała postanowienie o treści: *Całkowity koszt pożyczki składa się z oprocentowania oraz opłaty przygotowawczej. Opłata za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowa opłata przygotowawcza jako opcjonalne nie zaliczają się do Całkowitego kosztu pożyczki.* W pkt. 7 *Umowy o pożyczkę gotówkową* nr 2, 3 i 4 wpisane jest przez Marka S.A. postanowienie: *Całkowity koszt pożyczki składa się z opłaty przygotowawczej (C), dodatkowej opłaty przygotowawczej (D), łącznej kwoty odsetek (F) i opłaty za obsługę pożyczki w domu (H).*

Spółka udziela pożyczki z obsługą w domu, jak ustalił Prezes Urzędu, w wysokości: od 355,50 zł do 2400 zł na okres od 20 do 60 tygodni oraz w wysokości od 210 zł do 525 zł na okres 15 lub 30 dni.

Prezes UOKiK ustalił, iż Marka S.A. udziela konsumentom pożyczek na obszarze województw: podlaskiego, lubelskiego, mazowieckiego, podkarpackiego, warmińsko-mazurskiego, pomorskiego, kujawsko-pomorskiego, łódzkiego i małopolskiego.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów zważył, co następuje:

Naruszenie interesu publicznoprawnego

Podstawą zastosowania przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów jest uprzednie stwierdzenie przez Prezesa UOKiK, iż w wyniku stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów zagrożony został interes publicznoprawny. Zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, ustawa ta określa warunki rozwoju i ochrony konkurencji oraz zasady podejmowanej w interesie publicznym ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów. Przepis ten przesądza o przynależności niniejszej ustawy do dziedziny prawa publicznego, jak również o wyłączeniu możliwości podejmowania przez Prezesa Urzędu działań w celu ochrony interesów indywidualnych czy grupowych. W toku postępowania i przy wydawaniu decyzji Prezes Urzędu jest zatem rzecznikiem interesu publicznego. Rola ta wynika nie tylko z celu ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, lecz również z jednej z naczelnych zasad postępowania administracyjnego, tj. zasady uwzględniania interesu społecznego i słusznego interesu obywateli, określonej w art. 7 k.p.a. Wobec powyższego wykazanie wystąpienia zagrożenia interesu publicznoprawnego w danej sprawie stanowi podstawową przesłankę warunkującą możliwość jej rozstrzygnięcia w oparciu o przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

W ocenie Prezesa Urzędu, niniejsza sprawa ma charakter publicznoprawny, albowiem wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy są lub będą klientami Marka S.A. Należy przy tym zauważyć, że interes publicznoprawny przejawia się także w postaci zbiorowego interesu konsumentów. Innymi słowy, naruszenie zbiorowego interesu konsumentów stanowi jednocześnie naruszenie interesu publicznoprawnego. Wobec powyższego uzasadnione było podjęcie przez Prezesa Urzędu w niniejszej sprawie działań przewidzianych w ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów.

Naruszenie zakazu z art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów

Zgodnie z treścią art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów *zakazane jest stosowanie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przez które stosownie do definicji zawartej w ust. 2 tego artykułu rozumie się godzące w zbiorowe interesy konsumentów bezprawne działania przedsiębiorcy*. Zbiorowe interesy konsumentów

podlegają zatem ochronie przed wymierzonymi w nie naruszeniami, polegającymi na sprzecznych z prawem działaniach przedsiębiorców.

Powyżej wskazany przepis zawiera także przykładowe wyliczenie zachowań przedsiębiorców uważanych za naruszające zbiorowe interesy konsumentów. W otwartym katalogu zakazanych praktyk ustawodawca umieścił: (1) stosowanie postanowień wzorów umów, które zostały wpisane do rejestru postanowień wzorców umowy uznanych za niedozwolone, (2) naruszenie przez przedsiębiorcę obowiązku udzielania konsumentom rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji, (3) nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji (art. 24 ust. 2 ustawy).

Aby określone zachowanie mogło zostać uznane za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, konieczne jest kumulatywne spełnienie następujących przesłanek:

- 1) kwestionowane działanie jest działaniem przedsiębiorcy,
- 2) działanie to jest bezprawne,
- 3) działanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Ad 1. Strona postępowania (przedsiębiorca)

Zakaz naruszenia zbiorowych interesów konsumentów odnosi się do przedsiębiorców. Art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów zawiera legalną definicję przedsiębiorcy, zgodnie z którą pod tym pojęciem rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tj. Dz. U. 2013 r. poz. 672 ze zm.), a także: (a) osobę fizyczną, osobę prawną, a także jednostkę organizacyjną nie mającą osobowości prawnej, której ustawa przyznaje zdolność prawną, organizującą lub świadczącą usługi o charakterze użyteczności publicznej, które nie są działalnością gospodarczą w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, (b) osobę fizyczną wykonującą zawód we własnym imieniu i na własny rachunek lub prowadzącą działalność w ramach wykonywania takiego zawodu, (c) osobę fizyczną, która posiada kontrolę, w rozumieniu pkt. 4, nad co najmniej jednym przedsiębiorcą, choćby nie prowadziła działalności gospodarczej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, jeżeli podejmuje dalsze działania podlegające kontroli koncentracji, o której mowa w art. 13, (d) związek przedsiębiorców w rozumieniu pkt. 2 – na potrzeby przepisów

dotyczących praktyk ograniczających konkurencję oraz praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.

Przedsiębiorcą, zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy o swobodzie działalności gospodarczej, jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Działalnością gospodarczą, w myśl art. 2 ww. ustawy, jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Podmiot będący stroną niniejszego postępowania posiada status przedsiębiorcy w rozumieniu powołanego powyżej art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż jest spółką prawa handlowego wpisaną do Krajowego Rejestru Sądowego, prowadzącą działalność gospodarczą we własnym imieniu. Tym samym oznacza to, iż zachowanie Marka S.A. podlega kontroli dokonywanej na podstawie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Ad 2. Bezprawność działań Marka S.A.

Bezprawność jest taką cechą działania, która polega na jego sprzeczności z normami prawa lub zasadami współżycia społecznego, bez względu na winę, a nawet świadomość sprawcy. Dla ustalenia bezprawności działania wystarczy ustalenie, że określone zachowanie koliduje z przepisami prawa (por. J. Szwaja (red.): Ustawa o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji, Komentarz, Wydawnictwo CH BECK, Warszawa 2000, s. 117-118). Prezes Urzędu, oceniając zachowanie Marka S.A. pod kątem ewentualnego naruszenia przepisów zakazujących stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, musi stosować inne akty prawa powszechnie obowiązującego i na ich podstawie stwierdzić, czy działanie przedsiębiorcy było bezprawne. Zgodnie z art. 87 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483) *źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są: Konstytucja, ustawy, ratyfikowane umowy międzynarodowe oraz rozporządzenia. Źródłami powszechnie obowiązującego prawa Rzeczypospolitej Polskiej są na obszarze działania organów, które je ustanowiły, akty prawa miejscowego.*

Należy wskazać w związku z powyższym, że art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie ma samodzielnego znaczenia prawnego, lecz powinien być interpretowany oraz stosowany w określonym kontekście normatywnym. W związku z tym, w celu konkretyzacji przesłanki bezprawności należy sięgnąć do przepisów innych ustaw. Na ich podstawie możliwe jest dokonanie oceny działań przedsiębiorcy w aspekcie ich zgodności z prawem².

Zarzuty postawione Spółce w ramach niniejszego postępowania związane są z zawieraniem przez konsumentów z Marka S.A. umowami pożyczki.

W myśl art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim (Dz. U. Nr 126, poz. 715 ze zm.) przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 zł albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. W myśl art. 3 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki.

Wobec powyższego zastosowanie przepisów ustawy o kredycie konsumenckim do pożyczek udzielanych przez Marka S.A. konsumentom jest uzasadnione³.

W odniesieniu do praktyk opisanych w punktach I., II.1. – II.2. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu zastosował zatem przepisy ustawy o kredycie konsumenckim. Art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy o kredycie konsumenckim wskazuje, iż umowa pożyczki powinna określać termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionej przez pożyczkodawcę pożyczki oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym. Przepis art. 13 ust. 1 tej ustawy enumeratywnie wskazuje informacje, jakie pożyczkodawca lub pośrednik kredytowy zobowiązany jest podać konsumentowi przed zawarciem umowy pożyczki, na trwałym nośniku. Zgodnie z pkt. 10 powołanego przepisu, pożyczkodawca zobowiązany jest

² Art. 24 ust. 2 pkt 2, który odnosi się do zakazu stosowania postanowień wzorców umów wpisanych do rejestru prowadzonego przez Prezesa UOKiK na podstawie art. 479⁴⁵ k.p.c., stanowi samoistną przesłankę bezprawności i wyjątek od ogólnej zasady.

³ W niniejszej decyzji Prezes Urzędu, powołując się na przepisy ustawy o kredycie konsumenckim, w których mowa jest o „umowie o kredyt konsumencki”, mając na uwadze art. 3 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy, używa określenia „umowa pożyczki”. Podobnie zamiast określeń „kredytodawca” / „kredytobiorca” stosowane są odpowiednio pojęcia: „pożyczkodawca” / „pożyczkobiorca”.

w odpowiednich przypadkach poinformować konsumenta o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową pożyczki, w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane pożyczkodawcy, oraz warunkach na jakich koszty te mogą ulec zmianie. W myśl art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim pożyczkodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi dane, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, którego wzór określa załącznik nr 1 do ustawy. Zgodnie z treścią art. 47 ww. ustawy postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie. W takich przypadkach stosuje się przepisy ustawy. W myśl art. 53 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy pożyczki w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy. Termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazany przez pożyczkodawcę lub pośrednika kredytowego adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy (ust. 4). Dla zachowania terminu, o którym mowa w ust. 4, jest wystarczające wysłanie oświadczenia przed jego upływem (ust. 5).

W związku z powyższym przedmiotem rozstrzygnięcia Prezesa Urzędu w zakresie pkt. I, II.1. – II.2. sentencji decyzji było wykazanie, iż Marka S.A. nie dostosowała umów pożyczki z obsługą w domu zawieranych z konsumentami (pkt. I. i II.2. sentencji decyzji), jak również *Formularzy informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego* wykorzystywanych przy pożyczkach z obsługą w domu (pkt II.1. sentencji decyzji), do przepisów ustawy o kredycie konsumenckim.

W odniesieniu do praktyk opisanych w pkt. II.3. – II.4. sentencji decyzji bezprawność działań Marka S.A. wynika z art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Zgodnie z art. 4 ust. 1 ww. ustawy praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców wobec konsumentów jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcać zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po jej zawarciu. Art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym stanowi, iż praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął. Wprowadzającym w błąd działaniem może być w szczególności rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji.

Przedmiotem rozstrzygnięcia Prezesa UOKiK w zakresie pkt. II.3. – II.4. sentencji decyzji było wykazanie, iż Spółka podaje nieprawdziwe informacje o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania w umowach pożyczki z obsługą w domu oraz *Formularzach informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego* wykorzystywanych przy pożyczkach z obsługą w domu (pkt II.3 sentencji niniejszej decyzji) oraz o całkowitym koszcie w umowach pożyczki z obsługą w domu (pkt II.4 sentencji niniejszej decyzji).

Odnosząc powyższe uwagi do przedmiotowej sprawy, należy zauważyć, co następuje:

Ad I.

Prezes Urzędu, w pkt. I. sentencji niniejszej decyzji, uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Marka S.A. polegające na niepodawaniu w umowach pożyczki z obsługą w domu informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Spółce w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, co stanowi naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy o kredycie konsumenckim.

Zgodnie z treścią art. 53 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, konsument ma prawo, bez podania przyczyny, do odstąpienia od umowy pożyczki w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia. W takim wypadku konsument nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od umowy pożyczki, z wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia spłaty pożyczki (art. 54 ust. 1 ww. ustawy). W celu ułatwienia wyliczenia kwoty, jaką trzeba zwrócić, ustawodawca nakazał, by w umowie pożyczki podawać kwotowo odsetki należne w stosunku dziennym w wypadku odstąpienia od umowy, na co wskazuje wprost art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy o kredycie konsumenckim.

Prezes Urzędu przeanalizował umowy pożyczki zawierane w oparciu o cztery wzorce umowne stosowane przez Marka S.A. kolejno: od dnia 6 marca 2012 r. do dnia 14 lutego 2013 r., od dnia 15 lutego 2013 r. do dnia 13 marca 2013 r., od dnia 14 marca 2013 r. do dnia 9 kwietnia 2013 r. oraz od dnia 10 kwietnia 2013 r. w kontekście wypełnienia przez Spółkę dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy o kredycie konsumenckim.

Na tej podstawie Prezes Urzędu stwierdził, iż w przypadku *Umów o pożyczkę gotówkową* nr 1 (czyli zawieranych w oparciu o wzorzec umowny stosowany od dnia 6 marca

2012 r. do dnia 14 lutego 2013 r.) Marka S.A. nie podawała informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Spółce w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, jednak Marka S.A. w pkt. 33 tych umów zastrzegła: *Pożyczkobiorca w razie zachowania terminów odstąpienia od Umowy nie jest obciążany opłatą przygotowawczą, dodatkową opłatą przygotowawczą, kosztem ubezpieczenia, ani kwotą odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia jej zwrotu.* Niepodawanie przez Spółkę odsetek w stosunku dziennym w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, podczas gdy Marka S.A. takich odsetek nie pobiera i informuje o tym konsumenta w treści umowy, uznać należy za uzasadnione. Opisane powyżej działanie Spółki nie narusza zatem, w opinii Prezes Urzędu, zbiorowych interesów konsumentów.

Analiza przekazanych Prezesowi UOKiK w toku postępowania umów pożyczki wykazała, iż w *Umowach o pożyczkę gotówkową nr 2* (czyli zawieranych w oparciu o wzorzec umowy stosowany od dnia 15 lutego 2013 r. do dnia 13 marca 2013 r.) Spółka nie podawała informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Marka S.A. w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy. Podkreślić przy tym należy, iż Spółka na podstawie ww. umów odsetki takie pobiera, o czym stanowi wprost pkt 30 umowy pożyczki o treści: *W razie odstąpienia od Umowy zgodnie z pkt. 28 – 29, Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od Umowy (opłaty przygotowawczej, dodatkowej opłaty przygotowawczej, kosztów ubezpieczenia), za wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia zwrotu Kwoty do wypłaty. Odsetki te winny być spłacone wraz z kwotą do wypłaty w sposób i w terminie określonym w pkt. 29.* Wobec powyższego art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy o kredycie konsumenckim znajduje zastosowanie do *Umów o pożyczkę gotówkową nr 2*. Nie pozostawia wątpliwości, iż niezamieszczenie przez Marka S.A. obligatoryjnego elementu umowy pożyczki narusza chronione przepisami ustawy o kredycie konsumenckim interesy konsumentów.

W związku z powyższym opisane działanie Spółki polegające na niewypełnianiu w pełni dyspozycji art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy o kredycie konsumenckim nosi, w ocenie Prezesa UOKiK, znamiona bezprawności.

Marka S.A. w toku postępowania podniosła, iż wprowadziła zmianę w stosowanym w obrocie konsumenckim wzorcu umownym wykorzystywanym przy zawieraniu umów pożyczki poprzez podawanie informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Spółce w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy. Jak ustalił Prezes Urzędu, w *Umowach o pożyczkę gotówkową nr 3* Spółka stosowała postanowienia: (29). *W przypadku*

złożenia formularza odstąpienia od Umowy w przewidzianym terminie Pożyczkobiorca zobowiązany jest do zwrotu otrzymanych środków (E) bez nieuzasadnionej zwłoki, ale nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia formularza odstąpienia od Umowy, osobiście lub przekazem pocztowym na adres biura sprzedaży wskazany w Regulaminie pożyczek gotówkowych bądź na adres siedziby firmy lub na rachunek bankowy Marka S.A., wskazany w pkt. 14. W razie opóźnienia ze zwrotem otrzymanych środków Pożyczkodawca uprawniony jest do odsetek za zwłokę w wysokości oprocentowania pożyczki, tj. w stosunku dziennym 0,0548 %. (30). W razie odstąpienia od Umowy zgodnie z pkt. 28-29, Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od Umowy (opłaty przygotowawczej, dodatkowej opłaty przygotowawczej, kosztów ubezpieczenia, gdy Pożyczkobiorca nie zabezpieczy we własnym zakresie spłaty Pożyczki ochroną ubezpieczeniową u wybranego przez siebie ubezpieczyciela), za wyjątkiem odsetek w wysokości oprocentowania pożyczki za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia zwrotu Kwoty do wypłaty. Odsetki te winny być spłacone wraz z Kwotą do wypłaty w sposób i w terminie określonym w pkt. 29.

Podkreślić należy, iż z zacytowanych postanowień nie wynika, jaką kwotę odsetek w stosunku dziennym konsument zobowiązany jest zapłacić Spółce w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy. W *Umowach o pożyczkę gotówkową nr 4 Marka S.A.* wpisała postanowienia o bardzo zbliżonej treści do wskazanego powyżej: (27). *W przypadku złożenia formularza odstąpienia od Umowy w przewidzianym terminie Pożyczkobiorca zobowiązany jest do zwrotu otrzymanych środków (E) bez nieuzasadnionej zwłoki, ale nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia formularza odstąpienia od Umowy, osobiście lub przekazem pocztowym na adres biura sprzedaży wskazany w Regulaminie pożyczek gotówkowych bądź na adres siedziby firmy lub na rachunek bankowy Marka S.A., wskazany w pkt. 14. W razie opóźnienia ze zwrotem otrzymanych środków Pożyczkodawca uprawniony jest do odsetek za zwłokę w wysokości oprocentowania pożyczki, tj. w stosunku dziennym 0,0438 %. (28). W razie odstąpienia od Umowy zgodnie z pkt. 26-27, Pożyczkobiorca nie ponosi kosztów związanych z odstąpieniem od Umowy (opłaty przygotowawczej, dodatkowej opłaty przygotowawczej, kosztów ubezpieczenia, gdy Pożyczkobiorca nie zabezpieczy we własnym zakresie spłaty Pożyczki ochroną ubezpieczeniową u wybranego przez siebie ubezpieczyciela), za wyjątkiem odsetek za okres od dnia wypłaty pożyczki do dnia zwrotu Kwoty do wypłaty. Odsetki te winny być spłacone wraz z Kwotą do wypłaty w wysokości, w sposób i w terminie określonym w pkt. 27. Spółka w zacytowanych postanowieniach określając wysokość odsetek należnych Marka S.A. w przypadku odstąpienia konsumenta od*

umowy, odwołuje się do pkt. 27, w którym wskazuje odsetki za zwłokę w przypadku opóźnienia w zwrocie otrzymanych środków. Należy zauważyć, iż odsetki te określone są w sposób procentowy. Zgodnie z art. 30 ust. 1 pkt 15 ustawy o kredycie konsumenckim umowa pożyczki powinna wskazywać kwotę odsetek należnych Spółce w stosunku dziennym w przypadku odstąpienia konsumenta od umowy. Procentowe wskazanie odsetek nie czyni zadość wymogom ww. przepisu, który wskazuje wprost, iż powinna być to konkretna kwota. Taki wymóg wprowadzony przez ustawodawcę ma pomóc konsumentowi w wyliczeniu właściwej łącznej kwoty, jaką jest zobowiązany zwrócić pożyczkodawcy w przypadku odstąpienia od umowy pożyczki.

Wobec powyższego Prezes Urzędu nie miał podstaw do stwierdzenia zaniechania stosowania przez Marka S.A. zakwestionowanej praktyki.

Ad II.1.

W pkt. II.1. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Marka S.A. polegające na niepodawaniu w *Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego* wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, co stanowi naruszenie art. 13 ust. 1 pkt 10 w zw. art. 14 ustawy o kredycie konsumenckim.

Należy zauważyć, iż zgodnie z treścią art. 13 ust. 1 pkt 10 ustawy o kredycie konsumenckim pożyczkodawca lub pośrednik kredytowy przed zawarciem umowy pożyczki zobowiązany jest w odpowiednich przypadkach podać konsumentowi, na trwałym nośniku, informację o innych kosztach, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, w szczególności odsetkach, opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane pożyczkodawcy, oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie. Stosownie do treści art. 14 ww. ustawy pożyczkodawca lub pośrednik kredytowy przekazuje konsumentowi dane, o których mowa w art. 13 ust. 1 i 2, na formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego, którego wzór określa załącznik nr 1 do ustawy.

W Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego wykorzystywanym w obrocie konsumenckim przez Marka S.A. i stanowiącym odwzorowanie załącznika nr 1 do ww. ustawy znajduje się rubryka: „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/Pani ponieść w związku z umową o kredyt”. Prezes Urzędu ustalił, iż we wskazanej rubryce formularza Spółka wymienia jedynie koszt opłaty przygotowawczej, a nie wskazuje na koszt opłaty za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej.

§ 2 wzorca umownego zatytułowanego: *Regulamin pożyczek gotówkowych* definiuje pojęcie opłaty za obsługę w domu, jak również dodatkowej opłaty przygotowawczej. Zgodnie z powołanym *Regulaminem* opłata za obsługę pożyczki w domu to: *wynagrodzenie pobierane przez Pożyczkodawcę od Pożyczkobiorcy w przypadku wybrania przez Klienta opcji obsługi pożyczki w domu i należne w chwili pobrania raty pożyczki*. Opcja obsługi pożyczki w domu to: *metoda obsługi pożyczki w domu, do wyboru przez Klienta, polegająca na dostarczaniu Kwoty do wypłaty w gotówce do domu Pożyczkobiorcy oraz spłacie rat pożyczki poprzez odbiór przez Przedstawiciela rat pożyczki w miejscu zamieszkania Klienta*. Zgodnie z powołanym paragrafem dodatkowa opłata przygotowawcza to: *opłata pokrywająca koszty związane z uruchomieniem usługi obsługi pożyczki w domu oraz dostarczeniem gotówki do domu Pożyczkobiorcy*.

Z powołanych definicji, jak również z informacji przekazanych przez Spółkę w toku postępowania, wynika, iż obie opłaty są opcjonalne i pobierane jedynie w przypadku, kiedy konsument zdecyduje się na obsługę pożyczki w domu. Marka S.A. w toku postępowania wskazała, iż przedstawiciele handlowi zobowiązani są do przekazania wszelkich danych odnośnie do ponoszonych przez konsumenta kosztów w związku z zawieraną przez niego umową pożyczki, w tym o różnych opcjach zawierania umowy pożyczki. Dodatkowo Spółka zauważyła, iż przedstawiciele handlowi w procesie informacyjnym konsumenta dotyczącym udzielanej pożyczki oprócz *Formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego* czy aktualnych Tabel pożyczek zobowiązani są także do udzielenia konsumentowi w sposób wyczerpujący ustnej informacji o udzielanej pożyczce. W opinii Prezesa Urzędu, ustnie udzielane informacje dotyczące m.in. kosztów pożyczki powinny znaleźć odzwierciedlenie w *Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego*. Marka S.A., przygotowując ww. formularz dla konsumenta zainteresowanego skorzystaniem z opcji obsługi pożyczki w domu, w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” powinna wyszczególnić koszty związane w rozważaną opcją, tj. opłatę za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkową opłatę przygotowawczą. Należy

również zauważyć, iż brak jest przeciwwskazań, aby Spółka opracowała i wręczyła konsumentowi dwie wersje formularza – jeden z nich mógłby uwzględniać skorzystanie z opcji obsługi pożyczki w domu, a drugi nie przewidywałby takiej możliwości. Określony w ustawie enumeratywny katalog informacji ma w założeniu dostarczyć konsumentowi wiedzy, która umożliwi mu, co należy podkreślić, porównanie różnych produktów na rynku i podjęcie decyzji, czy (a jeśli tak, to z kim) zawrzeć umowę o kredyt konsumencki / umowę pożyczki. Formularz jest kwalifikowaną informacją o charakterze quasi-oferty. Winien być zatem sformułowany w sposób pełny, spójny, niesprzeczny, przejrzysty i jednoznaczny, aby konsument miał dokładne informacje w zakresie wysokości kosztów związanych z zaciąganiem zobowiązaniem. W przeciwnym razie nie będzie w stanie podjąć racjonalnej decyzji dotyczącej zawarcia umowy z konkretnym kredytodawcą/pożyczkodawcą. Wpisanie przez Spółkę do *Formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego* wykorzystywanego przy pożyczce z obsługą w domu w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej ma na celu uświadomić konsumentowi, jaką kwotę musi zapłacić za skorzystanie z dodatkowej opcji obsługi pożyczki w domu. Wskazanie na te opłaty w ww. rubryce formularza umożliwić ma konsumentowi podjęcie świadomej decyzji co do tego, czy chce ponieść dodatkowe koszty w określonej przez Spółkę wysokości i skorzystać z ww. opcji. Należy dodatkowo zaznaczyć, iż pobierane aktualnie opłaty z tytułu skorzystania przez konsumenta z opcji obsługi pożyczki w domu (opłata za obsługę pożyczki w domu i dodatkowa opłata przygotowawcza) stanowią znaczną część kosztów pożyczki. [...]

Odnosząc się do argumentu Spółki podniesionego w toku postępowania, iż Marka S.A. zaczęła wliczać opłatę za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkową opłatę przygotowawczą do całkowitego kosztu pożyczki wskazywanego w umowie pożyczki (co należy, w opinii Prezesa Urzędu, uznać za prawidłowe rozwiązanie), należy zauważyć, iż kwestia ta nie jest przedmiotem rozstrzyganego w tym miejscu zarzutu. Rozdzielić bowiem należy problem niewliczania ww. opłat do całkowitego kosztu pożyczki w umowach od kwestii niepodawania tych kosztów w *Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego* w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt”. Zatem prezentowany przez Spółkę argument w kontekście praktyki określonej w pkt. II. 1 sentencji decyzji pozostaje obok sformułowanego w nim zarzutu.

Wobec powyższego Prezes Urzędu uznał działanie Spółki polegające na niepodawaniu w *Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego* wykorzystywanym przy zawieraniu umów pożyczki z obsługą w domu w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

Jak ustalił Prezes Urzędu, Marka S.A. w *Formularzach informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego* wykorzystywanych przy zawieraniu umów pożyczki z obsługą w domu stosowanych w obrocie konsumenckim od dnia 7 sierpnia 2013 r. wskazuje w ww. rubryce informację o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej, a tym samym Spółka zaniechała stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów sformułowanej w pkt. II.1. sentencji niniejszej decyzji.

Ad II.2.

W pkt. II.2. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu uznał za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów działanie Marka S.A. polegające na uzależnianiu skuteczności odstąpienia od umowy pożyczki z obsługą w domu od zwrotu przez konsumenta kwoty pożyczki wraz ze wszystkimi kosztami, co stanowi naruszenie art. 47 w zw. z art. 53 ust. 1, 4 i 5 ustawy o kredycie konsumenckim

Zgodnie z przepisem art. 53 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim, konsument może odstąpić od umowy pożyczki, bez podania przyczyny, w terminie 14 dni od dnia jej zawarcia. Termin do odstąpienia od umowy jest zachowany, jeżeli konsument przed jego upływem złoży pod wskazany przez pożyczkodawcę lub pośrednika kredytowego adres oświadczenie o odstąpieniu od umowy (ust. 2). W myśl ust. 3 powołanego przepisu dla zachowania terminu, o którym mowa w ust. 4, jest wystarczające wysłanie oświadczenia przed jego upływem. Zwrócić również należy uwagę na art. 47 ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którym postanowienia umowne nie mogą wyłączać ani ograniczać uprawnień konsumenta przewidzianych w ustawie. W takich przypadkach stosuje się przepisy ustawy.

Po dokonaniu odstąpienia konsument powinien zwrócić niezwłocznie, nie później niż w terminie 30 dni, pożyczkodawcy kwotę udostępnionej pożyczki wraz z odsetkami (art. 54

ust. 2 ww. ustawy). Odstąpienie od umowy ma moc wsteczną, powodując nie tyle wygaśnięcie umowy, ale powrót do stanu, jaki istniał przed jej zawarciem.

Prezes Urzędu ustalił, iż w *Umowach o pożyczkę gotówkową nr 1* Spółka stosowała postanowienie o treści: *W przypadku gdy Pożyczkobiorca nie zwróci Pożyczkodawcy należności wynikających z odstąpienia od umowy w terminie, o którym mowa w punkcie 32, odstąpienie to uznaje się za niewiążące, a Pożyczkobiorca zobowiązany będzie do spłaty pożyczki wraz ze wszystkimi kosztami zgodnie z jej harmonogramem (pkt 34).*

Zdaniem Prezesa Urzędu nie można uzależniać skuteczności odstąpienia od umowy pożyczki od zwrotu przez konsumenta kwoty pożyczki oraz odsetek. Takie działanie prowadzi do ograniczenia uprawnień konsumenta i jest niezgodne z przywołanym powyżej art. 47 ustawy o kredycie konsumenckim. Skuteczność odstąpienia od umowy pożyczki oceniać należy zatem na podstawie zasad określonych w art. 53 ustawy o kredycie konsumenckim. Jak wynika z przywołanych powyżej przepisów, aby uznać odstąpienie konsumenta od umowy za skuteczne, powinien on w ustawowym terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy pożyczki z Marka S.A. złożyć pod wskazanym przez Spółkę adresem stosowne oświadczenie o odstąpieniu. Wprowadzanie zatem przez Marka S.A. dodatkowego warunku w postaci konieczności zwrotu Spółce należności wynikających z odstąpienia od umowy *nie później niż w terminie do 30 dni od dnia złożenia formularza odstąpienia od Umowy (pkt 32 umowy)*, dla uznania złożonego przez konsumenta oświadczenia o odstąpieniu od umowy za skuteczne, jest bezprawne.

Wobec powyższego zdaniem Prezesa Urzędu, opisane działanie Marka S.A. narusza art. 47 w zw. z art. 53 ust. 1, 4 i 5 ustawy o kredycie konsumenckim.

Spółka z dniem 15 lutego 2013 r. zaniechała stosowania zarzucanej jej praktyki poprzez wykreślenie ze wzorców umownych wykorzystywanych przy zawieraniu umów pożyczki zakwestionowanego przez Prezesa Urzędu postanowienia. Począwszy od tej daty, Marka S.A. nie uzależnia bowiem skuteczności odstąpienia od umowy pożyczki od zwrotu przez konsumenta kwoty pożyczki wraz ze wszystkimi kosztami.

Ad II.3. – II.4.

Przepis art. 24 ust. 2 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w punkcie 3 stanowi, iż za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów uważa się nieuczciwe praktyki rynkowe lub czyny nieuczciwej konkurencji.

Nieuczciwe praktyki rynkowe zostały określone w ustawie o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Na podstawie definicji zawartej w art. 2 pkt 4 tej ustawy przez praktyki rynkowe rozumie się działanie lub zaniechanie przedsiębiorcy, sposób postępowania, oświadczenie lub informację handlową, w szczególności reklamę lub marketing, bezpośrednio związane z promocją lub nabyciem produktu przez konsumenta. Należy wskazać, że pojęcie produktu wskazane w art. 2 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym ma szeroki zakres i obejmuje każdy towar lub usługę. Zatem działanie Marka S.A. polegające na podawaniu konsumentowi informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania w umowach pożyczki i *Formularzach informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego* oraz informacji o całkowitym koszcie pożyczki w umowach pożyczki spełnia powyższe kryteria i może zostać uznane za praktykę rynkową w rozumieniu niniejszej ustawy.

Nieuczciwa praktyka rynkowa

Dokonując analizy praktyki rynkowej stosowanej przez przedsiębiorcę, należy poddać ocenie w świetle ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym to, czy dana praktyka jest nieuczciwa. Należy zauważyć, iż w świetle art. 4 tej ustawy, praktyka rynkowa stosowana przez przedsiębiorców jest nieuczciwa, jeżeli jest sprzeczna z dobrymi obyczajami i w istotny sposób zniekształca lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta, zarówno przed zawarciem umowy, w trakcie jej zawierania jak i po jej zawarciu. Podkreślenia wymaga, że art. 3 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym wprost zakazuje stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych.

W związku z powyższym zasadne jest zatem dokonanie oceny przesłanki nieuczciwości w kontekście naruszenia dobrych obyczajów oraz możliwości zniekształcenia w sposób istotny zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta w trakcie zawierania umowy.

Przeciętny konsument

Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym posługuje się pojęciem przeciętnego konsumenta. Zgodnie z treścią art. 2 pkt 8 ww. ustawy przeciętny konsument jest to konsument dostatecznie poinformowany, uważny i ostrożny. Oceny, zgodnie z brzmieniem ustawy, dokonuje się z uwzględnieniem czynników społecznych, kulturowych, językowych i przynależności danego konsumenta do szczególnej grupy

konsumentów, przez którą rozumie się dającą się jednoznacznie zidentyfikować grupę konsumentów, szczególnie podatną na oddziaływanie praktyki rynkowej lub na produkt, którego praktyka rynkowa dotyczy, ze względu na szczególne cechy, takie jak wiek, niepełnosprawność fizyczna lub umysłowa.

Oceniając działania Marka S.A. pod kątem naruszenia ww. ustawy, konieczne jest zatem odniesienie się do pojęcia przeciętnego konsumenta. Będące przedmiotem niniejszego rozstrzygnięcia działanie Spółki powinno być wobec tego oceniane z perspektywy przeciętnego jej adresata. Należy zatem ocenić, czy mógł on zostać wprowadzony w błąd poprzez przedmiotowe działania Marka S.A., tzn. czy mógł na podstawie *Formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego* wykorzystywanego przy pożyczce z obsługą w domu oraz treści umowy pożyczki z obsługą w domu powziąć błędne przekonanie o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (pkt II.3. sentencji niniejszej decyzji), jak również o wysokości całkowitego kosztu pożyczki na podstawie treści umowy pożyczki z obsługą w domu (pkt II.4. sentencji decyzji).

Należy wskazać, że adresatem zakwestionowanych praktyk stosowanych przez Spółkę jest ogół konsumentów. Możliwość zawarcia umowy pożyczki z Marka S.A. nie jest ograniczona dla określonej, dającej się wyodrębnić na podstawie wspólnej cechy grupy konsumentów. Zawarcie umowy pożyczki ze Spółką możliwe jest przez nieograniczony krąg odbiorców, potencjalnie każdą osobę, która chciałaby skorzystać z oferty Marka S.A.

W związku z powyższym za przeciętnego konsumenta należy uznać w niniejszej sprawie konsumenta dostatecznie dobrze poinformowanego, uważnego i ostrożnego przy uwzględnieniu czynników społecznych, kulturowych i językowych charakterystycznych dla polskiego konsumenta. Wskazanie na cechy takie jak dostateczne poinformowanie, uwaga oraz ostrożność określa pewien zespół cech mentalnych konsumenta (jego „przeciętność”), polegająca na tym, że z jednej strony można wymagać od niego pewnego stopnia wiedzy i orientacji w rzeczywistości, lecz z drugiej strony nie możemy uznać, iż jego wiedza jest kompletna i profesjonalna.

Wskazania wymaga, iż każdy konsument ma prawo do rzetelnej informacji, która – przy założeniu dokonania z jego strony aktów staranności celem zrozumienia istoty kierowanych do niego przez przedsiębiorcę informacji – nie będzie wprowadzać w błąd. Należy wyraźnie podkreślić, iż nie bez znaczenia jest sposób przekazania przeciętnemu konsumentowi informacji dotyczących zawieranej umowy, bowiem prawo konsumenta do transparentności przekazu profesjonalisty (należytego poinformowania) ma kardynalne

znaczenie dla świadomego procesu decyzyjnego konsumenta. Naruszenie tego prawa (brak transparentności, nienależyte przekazanie informacji, przekazanie informacji nieprawdziwych) może skutkować bowiem tym, iż nawet przeciętny konsument nie będzie w stanie wykorzystać swojej wiedzy, ostrożności, racjonalnego postrzegania rzeczywistości i rozpoznać grożącego mu niebezpieczeństwa w postaci bezprawnych działań profesjonalisty. W tak zakłóconych warunkach przeciętny konsument nie będzie miał możliwości podjęcia świadomej decyzji.

W związku z powyższym działania przeprowadzone przez Marka S.A. określone w pkt. II.3 – II.4. sentencji decyzji należy oceniać przez pryzmat wyżej opisanego modelu konsumenta, który jest adresatem tychże działań Spółki i adresatem praktyk rynkowych stosowanych przez Marka S.A.

W ocenianych w przedmiotowym postępowaniu okolicznościach należy uznać, iż wskazywanie przez Spółkę nieprawdziwej informacji o wysokości rrsu oraz całkowitego kosztu pożyczki tworzyło po stronie konsumentów wrażenie, iż warunki udzielanej pożyczki są bardziej korzystne, niż miało to miejsce w rzeczywistości. Ma to wpływ na postrzeganie i ocenę oferty Spółki. W omawianych okolicznościach dochodziło do istotnego zniekształcenia zachowania rynkowego konsumenta.

Praktyka rynkowa – działanie wprowadzające w błąd

W myśl art. 5 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym praktykę rynkową uznaje się za działanie wprowadzające w błąd, jeżeli działanie to w jakikolwiek sposób powoduje lub może powodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej umowy, której inaczej by nie podjął.

Wprowadzającym w błąd działaniem może być w szczególności rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji (art. 5 ust. 2 pkt 1 ww. ustawy).

Wymaga podkreślenia, że obowiązek rzetelnego informowania konsumentów obejmuje wszystkie etapy sprzedaży, począwszy od przekazów reklamowych (ofertowych), których celem jest zainteresowanie potencjalnych nabywców ofertą handlową przedsiębiorcy, aż do momentu zawarcia umowy, której przedmiotem będzie nabycie towaru lub usługi.

W tym miejscu warto zwrócić uwagę, iż ustawa o kredycie konsumenckim stanowi implementację dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz. U.UE L z dnia 22 maja 2008 r., dalej również dyrektywa w sprawie umów

o kredyt konsumencki, dyrektywa). W motywie 18 do tej dyrektywy ustawodawca europejski wskazał, iż konsumentom powinno zapewnić się ochronę przed nieuczciwymi lub wprowadzającymi w błąd praktykami, w szczególności w odniesieniu do ujawnianych przez kredytodawcę informacji, zgodnie z dyrektywą 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącą nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym (Dz.U. L 149 z dnia 11 czerwca, 2005 r.). Ustawa o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, o przepisy której Prezes Urzędu rozstrzyga w zakresie pkt. II.3. – II.4. sentencji niniejszej decyzji, stanowi implementację ww. dyrektywy.

Ad II.3.

W punkcie II.3. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu uznał za nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, działanie Marka S.A. polegające na podawaniu w *Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego* wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu oraz w umowie pożyczki z obsługą w domu nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania.

Zgodnie z treścią art. 30 ust. 1 pkt 7 ustawy o kredycie konsumenckim umowa pożyczki powinna określać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania.

W myśl art. 5 pkt 12 ustawy o kredycie konsumenckim rzeczywista roczna stopa oprocentowania to całkowity koszt pożyczki ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty pożyczki w stosunku rocznym. Należy również zauważyć, iż w motywie 19 do dyrektywy w sprawie umów o kredyt konsumencki ustawodawca europejski wskazał, iż w celu zapewnienia możliwie największej przejrzystości i porównywalności ofert takie informacje (informacje na temat warunków i kosztów kredytu oraz zobowiązań konsumenta – przyp. aut.) powinny w szczególności zawierać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania mającą zastosowanie do danego kredytu, określaną w całej Wspólnocie w taki sam sposób. Podawanie przez wszystkich kredytodawców i pożyczkodawców rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania liczonej w ten sam sposób (w myśl art. 25 ust. 3 ustawy o kredycie konsumenckim sposób jej obliczenia określa załącznik nr 4 do ustawy) i obrazującej, jaki jest rzeczywisty wyrażony procentowo koszt kredytu, pozwala konsumentowi porównywać oferty różnych kredytodawców

/pożyczkodawców oraz wybrać najbardziej korzystną finansowo opcję. Dlatego tak ważne jest, aby rzeczywista roczna stopa oprocentowania liczona była w sposób prawidłowy.

Prezes Urzędu ustalił, że w zawieranych z konsumentami *Umowach o pożyczkę gotówkową* nr 1, jak również formularzach informacyjnych sporządzanych uprzednio do tych umów, Spółka błędnie informowała konsumentów o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Jak przyznała Marka S.A. w toku postępowania, Spółka, obliczając rrsó, nie uwzględniała opłaty za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej. Takie działanie zaniżało wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Przekazywana przez Spółkę nieprawdziwa informacja o wysokości rrsó wprowadzała zatem konsumentów w błąd co do rzeczywistej jej wysokości. [...]

W takiej sytuacji przeciętny konsument mógł uznać, iż prezentowana przez Spółkę rzeczywista roczna stopa oprocentowania liczona była w sposób prawidłowy, podczas gdy jej faktyczna wartość była znacząco wyższa od deklarowanej przez Marka S.A. Poprzez takie działanie Spółki cel ustawodawcy krajowego (zbieżny z celem ustawodawcy europejskiego) ujawniający się w dążeniu do budowania jasnych, transparentnych i opartych na porównywalności warunków ofert, nie zostaje osiągnięty. Porównywanie wysokości rrsó kredytów konsumenckich / pożyczek jest zaburzone i wprowadzony w błąd konsument może zawrzeć umowę pożyczki, która w rzeczywistości nie jest ofertą najbardziej korzystną finansowo. W opinii Prezesa Urzędu, informacje prezentowane przez przedsiębiorców mające bezpośredni wpływ na sytuację ekonomiczną konsumenta powinny być jak najbardziej rzetelne, prawdziwe i pełne. Przeciętny konsument w sferze dotyczącej jego finansów wymaga szczególnej ochrony ze strony Prezesa UOKiK.

Sumując rozważania należy wskazać, że konsument pod wpływem wprowadzającej w błąd nieprawdziwej informacji o wysokości rrsó mógł zawrzeć umowę pożyczki z Marka S.A. zamiast wybrać ofertę korzystniejszą spośród innych dostępnych na rynku usług finansowych ofert kredytów konsumenckich / pożyczek kierując się mylnym wyobrażeniem o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, co powodowało korzystniejsze postrzeganie warunków umowy pożyczki zawieranej ze Spółką przez adresata zakwestionowanej praktyki. Zaniżona wartość rrsó w porównaniu z faktyczną jej wysokością niewątpliwie zwiększała zainteresowanie ofertą Marka S.A. Wprowadzenie w błąd poprzez udzielanie konsumentom nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania rzutuje zatem na prawidłowość podejmowanej decyzji rynkowej. Konsument mógł zawrzeć umowę pożyczki, czego mógłby nie zrobić w przypadku posiadania pełnej

wiedzy o faktycznej wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Uzasadnionym jest zatem przyjęcie, że przeciętny konsument, sugerując się wprowadzającą w błąd nieprawdziwą informacją o wysokości rrs, mógł podjąć decyzję, której inaczej by nie podjął, tj. mógł zawrzeć umowę pożyczki z Marka S.A.

Wobec powyższego zdaniem Prezesa UOKiK, opisane działanie Spółki wprowadzało konsumentów w błąd co do faktycznej wysokości rrs, a tym samym Marka S.A. naruszyła art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym.

Marka S.A. w umowach pożyczki z obsługą w domu zawieranych od dnia 15 lutego 2013 r. i *Formularzach informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego* do tych umów, jak ustalił Prezes Urzędu, prezentuje prawidłowo wyliczoną wysokość rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, tj. zgodnie z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim. Spółka obliczając wysokość rrs uwzględnia wszystkie koszty ponoszone przez konsumenta w związku z zawieraną umową pożyczki, w tym również: opłatę za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkową opłatę przygotowawczą. [...] W *Umowach o pożyczkę gotówkową* nr 3 i 4, jak również w *Formularzach informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego* do tych umów, Marka S.A. informuje konsumentów o wysokości rrs w sposób prawidłowy.

Wobec powyższego Prezes Urzędu stwierdził, iż Spółka od dnia 15 lutego 2013 r. prawidłowo informuje konsumentów o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania w *Formularzach informacyjnych dotyczących kredytu konsumenckiego* wykorzystywanych przy pożyczce z obsługą w domu oraz w umowach pożyczki z obsługą w domu, a tym samym Marka S.A. we wskazanej dacie zaniechała stosowania zarzucanej jej w pkt. II.3. sentencji niniejszej decyzji praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów.

Ad II.4.

Prezes Urzędu, w pkt. II.4. sentencji niniejszej decyzji, uznał za nieuczciwą praktykę rynkową w rozumieniu art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, działanie Spółki polegające na podawaniu w umowie pożyczki z obsługą w domu nieprawdziwej informacji o całkowitym koszcie pożyczki poprzez nieuwzględnienie w nim kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej.

Stosownie do przepisu art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim, całkowity koszt pożyczki to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, w szczególności: a) odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane pożyczkodawcy oraz b) koszty usług dodatkowych w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania pożyczki – z wyjątkiem kosztów opłat notarialnych ponoszonych przez konsumenta. Jak wynika z powołanej ustawowej definicji całkowitego kosztu pożyczki, jest to suma wszystkich kosztów, jakimi obciążony jest konsument w związku z zawarciem umowy pożyczki. Jedynym wyjątkiem, którego nie wlicza się do całkowitego kosztu pożyczki, jest koszt opłat notarialnych. Ustawodawca w przywołanej definicji wymienia koszty, jakie należy przede wszystkim uwzględnić w całkowitym koszcie pożyczki, jednak nie jest to zamknięty katalog kosztów, na co wskazuje określenie „w szczególności”. Prezes Urzędu stoi zatem na stanowisku, co wynika wprost z zacytowanej powyżej definicji, iż całkowity koszt pożyczki prezentowany przez Marka S.A. powinien zawierać wszystkie koszty ponoszone przez konsumenta w związku z umową pożyczki. Za niepodważalny należy uznać fakt, iż konsument decydujący się na skorzystanie z opcji obsługi pożyczki w domu, zobowiązany jest ponieść koszty dodatkowe w związku z umową pożyczki, tj. koszt obsługi pożyczki w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej, a zatem opłaty te mieszczą się w definicji całkowitego kosztu pożyczki.

Jak podniósł ustawodawca europejski w motywie 20 do dyrektywy w sprawie umów o kredyt konsumencki, faktyczna wiedza kredytodawcy na temat tych kosztów powinna być oceniana obiektywnie z uwzględnieniem wymogów staranności zawodowej. Mając powyższe na uwadze należy zauważyć, iż Marka S.A. dysponuje wiedzą na temat kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej i ich wysokości w przypadku skorzystania przez konsumenta z opcji obsługi pożyczki w domu.

Prezes Urzędu ustalił, że w zawieranych z konsumentami *Umowach o pożyczkę gotówkową* nr 1 Spółka zamieszczała postanowienie o treści: *Całkowity koszt pożyczki składa się z oprocentowania oraz opłaty przygotowawczej. Opłata za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowa opłata przygotowawcza jako opcjonalne nie zaliczają się do Całkowitego kosztu pożyczki* (pkt 8). Z powołanego postanowienia wynika wprost, iż Marka S.A. nie zalicza kosztu opłaty za obsługę w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej do całkowitego kosztu pożyczki z uwagi na fakt, iż są to opłaty opcjonalne. W opinii Prezesa Urzędu, Spółka, podając informację o całkowitym koszcie pożyczki w umowie, powinna wziąć pod uwagę warunki konkretnej umowy. Należy podkreślić, iż koszt opłaty za obsługę w domu oraz

dodatkowej opłaty przygotowawczej stanowią koszty usług dodatkowych zgodnie z art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim – poniesienie tych dodatkowych kosztów jest bowiem niezbędne dla uzyskania pożyczki z obsługą w domu. Konsument wybierający tę opcję pożyczki, zmuszony jest ponieść ww. koszty, a zatem są one nierozdzielnie związane z pożyczką. Zawarcie umowy pożyczki z obsługą w domu nie jest możliwe bez poniesienia kosztów usług dodatkowych. Stąd też, gdy umowa przewiduje obowiązek zapłaty opłaty za obsługę pożyczki w domu oraz koszt dodatkowej opłaty przygotowawczej, to – ponieważ poniesienie tych opłat było konieczne do zawarcia tej konkretnej umowy z obsługą w domu – opłaty te powinny zostać uwzględnione w całkowitym koszcie pożyczki. Podkreślenia wymaga, iż stwierdzenie stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów określonej w pkt. II.4. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu opiera właśnie na umowach pożyczki, a nie wzorcach umownych, z uwagi na fakt, iż praktyka ta przejawia się dopiero w umowach. W przypadku, gdyby konsument nie skorzystał z opcji obsługi pożyczki w domu, a tym samym nie ponosił opłat z tym związanych, w pełni uzasadnione jest niewliczanie kosztu opłaty za obsługę w domu oraz dodatkowej opłaty przygotowawczej do całkowitego kosztu pożyczki. Nieprawdziwa informacja o całkowitym koszcie pożyczki przekazywana konsumentom korzystającym z opcji obsługi pożyczki w domu, wprowadzała konsumentów w błąd co do rzeczywistej wysokości wszystkich ponoszonych kosztów. Jak wskazywał Prezes Urzędu w uzasadnieniu do pkt. I sentencji niniejszej decyzji, pobierane aktualnie opłaty z tytułu skorzystania przez konsumenta z opcji obsługi pożyczki w domu (opłata za obsługę pożyczki w domu i dodatkowa opłata przygotowawcza) stanowią znaczną część kosztów pożyczki⁴.

Przeciętny konsument korzystający z opcji obsługi pożyczki w domu mógł zatem uznać, iż całkowity koszt pożyczki podawany w umowie stanowi sumę wszelkich kosztów, jakie zobowiązany jest ponieść w związku zawarciem umowy pożyczki z Marka S.A., podczas gdy informacja o całkowitym koszcie pożyczki nie uwzględniała kosztu opłaty za obsługę w domu, jak również dodatkowej opłaty przygotowawczej. Poprzez stosowanie przez Spółkę zakwestionowanej w tym miejscu praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, podobnie jak w przypadku praktyki określonej w pkt. II.3. sentencji niniejszej decyzji, cel ustawodawcy krajowego i europejskiego ujawniający się w dążeniu do budowania jasnych, transparentnych i opartych na porównywalności warunków ofert również nie został osiągnięty. Rzetelne porównywanie przez przeciętnego konsumenta warunków umowy

⁴ Por. s. 25-26 niniejszej decyzji.

o kredyt konsumencki / umowy pożyczki w oparciu o kryterium wysokości całkowitego kosztu kredytu / pożyczki było w takiej sytuacji niemożliwe. Konsument wprowadzony w błąd nieprawdziwą informacją o wysokości całkowitego kosztu pożyczki mógł zawrzeć umowę pożyczki, której warunki wydawały się najbardziej korzystne, podczas gdy rzeczywiste warunki umowy mogły być dla konsumenta nieatrakcyjne z ekonomicznego punktu widzenia. Informacje przekazywane przez przedsiębiorców konsumentom w zakresie mającym wpływ na ich sytuację finansową powinny być rzetelne, prawdziwe i pełne.

Podsumowując, należy zauważyć, że konsument pod wpływem wprowadzającej w błąd nieprawdziwej informacji o wysokości całkowitego kosztu pożyczki mógł zawrzeć umowę pożyczki z Marka S.A. zamiast wybrać ofertę korzystniejszą spośród innych dostępnych na rynku usług finansowych ofert kredytów konsumenckich / pożyczek, kierując się mylnym wyobrażeniem o wysokości całkowitego kosztu pożyczki. Nieuwzględnianie kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej do całkowitego kosztu pożyczki w przypadku skorzystania przez konsumenta z opcji obsługi pożyczki w domu powodowało korzystniejsze postrzeganie warunków umowy pożyczki zawieranej ze Spółką przez adresata zakwestionowanej praktyki. Prezentowanie niepełnego kosztu pożyczki jako całkowitego kosztu pożyczki w porównaniu z rzeczywistością uwzględniającym wszelkie koszty całkowitym kosztem pożyczki zwiększało zainteresowanie ofertą Marka S.A. Wprowadzenie w błąd poprzez udzielanie konsumentom nieprawdziwej informacji o całkowitym koszcie pożyczki rzutuje zatem na prawidłowość podejmowanej decyzji rynkowej. Konsument mógł zawrzeć umowę pożyczki, czego mógłby nie zrobić w przypadku posiadania pełnej wiedzy o całkowitym koszcie pożyczki uwzględniającym koszt opłaty za obsługę pożyczki w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej. Uzasadnionym jest zatem przyjęcie, że przeciętny konsument, sugerując się wprowadzającą w błąd nieprawdziwą informacją o całkowitym koszcie pożyczki, mógł podjąć decyzję, której inaczej by nie podjął, tj. mógł zawrzeć umowę pożyczki z Marka S.A.

Wobec powyższego zdaniem Prezesa UOKiK, opisane działanie Spółki stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, o której mowa w art. 4 ust. 1 i art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym w zw. z art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim.

Marka S.A. w umowach pożyczki z obsługą w domu zawieranych od dnia 15 lutego 2013 r., jak ustalił Prezes Urzędu, prezentuje prawidłowo całkowity koszt pożyczki tj. zgodnie z przepisami ustawy o kredycie konsumenckim. Spółka w całkowitym koszcie

pożyczki uwzględnia opłatę za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkową opłatę przygotowawczą, o czym świadczy stosowane w *Umowach o pożyczkę gotówkową* nr 2, 3 i 4 postanowienie: *Całkowity koszt pożyczki składa się z opłaty przygotowawczej (C), dodatkowej opłaty przygotowawczej (D), łącznej kwoty odsetek (F) i opłaty za obsługę pożyczki w domu (H).*

Mając powyższe na uwadze Prezes Urzędu stwierdził, iż Marka S.A. od dnia 15 lutego 2013 r. prawidłowo informuje konsumentów o całkowitym koszcie pożyczki w umowach pożyczki z obsługą w domu, a tym samym Spółka zaniechała stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów sformułowanej w pkt. II.4. sentencji niniejszej decyzji.

Dobre obyczaje

W celu wykazania, że zachowania Spółki stanowią nieuczciwe praktyki rynkowe, konieczne jest także wykazanie naruszenia klauzuli generalnej z art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, tj. ogólnej definicji nieuczciwej praktyki rynkowej. Praktyka rynkowa będzie uznana za nieuczciwą, jeśli pozostanie sprzeczna z dobrymi obyczajami i w sposób istotny zniekształci lub może zniekształcić zachowanie rynkowe przeciętnego konsumenta przed zawarciem umowy dotyczącej produktu, w trakcie jej zawierania lub po zawarciu.

W związku z powyższym Prezes Urzędu dokonał oceny zachowań Spółki w kontekście naruszenia dobrych obyczajów oraz możliwości istotnego zniekształcenia zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta na etapie zawierania umowy.

Dobre obyczaje pozostają klauzulą generalną, która podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Zgodnie z poglądem doktryny *sprzeczne z dobrymi obyczajami są działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności (...) czyli takie działanie, które potocznie określone jest jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania*⁵. W niniejszej sprawie dobre obyczaje należy ocenić jako prawo konsumenta do rzetelnej, pełnej i prawdziwej informacji co do: 1) rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (ad II.3. sentencji niniejszej decyzji), 2) całkowitego kosztu

⁵ W. Popiołek [w:] Kodeks cywilny Tom I. Komentarz, pod redakcją K. Pietrzykowskiego, C.H. Beck, Warszawa 2002, s. 804.

pożyczki (ad II.4. sentencji niniejszej decyzji). Konsument powinien być poinformowany o prawidłowo wyliczonej, w oparciu o załącznik nr 1 do ustawy o kredycie konsumenckim, rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania, jak również o całkowitym koszcie pożyczki uwzględniającym wszystkie koszty ponoszone przez konsumenta w związku z zawarciem przez niego umowy pożyczki z Marka S.A. Powyższe kwestie powinny być przedstawione w taki sposób, aby nie pozostawiały u przeciętnego konsumenta wątpliwości.

Pod wpływem nieprawdziwych informacji o rrsu i całkowitym koszcie pożyczki przeciętny konsument mógł nabrać mylnego wyobrażenia o warunkach udzielanej przez Spółkę pożyczki z obsługą w domu i podjąć decyzję dotyczącą umowy, której – w przypadku posiadania pełnej i rzeczywistej wiedzy o ofercie – by nie podjął. Powyższe świadczy o możliwości zniekształcenia zachowania rynkowego przeciętnego konsumenta w zakresie jego decyzji dotyczącej umowy.

Wobec powyższego, w ocenie Prezesa Urzędu, zachowania Spółki należy uznać za nieuczciwe praktyki rynkowe w rozumieniu art. 4 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, doprecyzowane w art. 5 ust. 1 i 2 pkt 1 ww. ustawy w odniesieniu do praktyk określonych w pkt. II.3. – II.4. sentencji niniejszej decyzji.

Ad 3. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów

Dla stwierdzenia przez Prezesa Urzędu stosowania przez przedsiębiorcę praktyki określonej w art. 24 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów konieczne jest również wykazanie, iż w wyniku jej stosowania przez przedsiębiorcę naruszony lub zagrożony został zbiorowy interes konsumentów. Wskazać należy, iż ww. ustawa nie definiuje pojęcia *zbiorowy interes konsumentów*, a art. 24 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów wskazuje jedynie, iż nie jest nim suma indywidualnych interesów konsumentów. O tym, czy naruszony został interes zbiorowy, nie zawsze przesądza kryterium ilościowe, ponieważ niekiedy jeden ujawniony przypadek naruszenia prawa konsumenta może być przejawem często lub nawet powszechnie stosowanej praktyki naruszającej interes zbiorowy. Zbiorowy interes konsumentów oznacza interes dotyczący ogółu, a naruszenie tego interesu może mieć miejsce, gdy skutkami działań sprzecznych z ustawą o ochronie konkurencji i konsumentów dotknięty jest szerszy krąg uczestników rynku – konsumentów.

W niniejszej sprawie bez wątpienia mamy do czynienia z naruszeniem praw licznej grupy konsumentów – wszystkich konsumentów będących lub mogących być klientami

Marka S.A. Należy przy tym wskazać, że zdaniem Sądu Najwyższego wystarczające powinno być ustalenie, że zachowanie przedsiębiorcy nie jest podejmowane w stosunku do zindywidualizowanych konsumentów, lecz względem członków danej grupy (określonego kręgu podmiotów), wyodrębnionych spośród ogółu konsumentów, za pomocą wspólnego dla nich kryterium. Praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest bowiem takie zachowanie przedsiębiorcy, które podejmowane jest w warunkach wskazujących na powtarzalność zachowania w stosunku do indywidualnych konsumentów wchodzących w skład grupy, do której adresowane są zachowania przedsiębiorcy, w taki sposób, że potencjalnie ofiarą takiego zachowania może być każdy konsument będący klientem lub potencjalnym klientem przedsiębiorcy [vide: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 kwietnia 2008 r.; sygn. akt III SK 27/07].

Interes konsumentów należy przy tym rozumieć jako interes prawny (a nie faktyczny), a więc uznany przez ustawodawcę na zasługujący na ochronę i zabezpieczenie. Naruszenie zbiorowego interesu konsumentów powiązane jest z naruszaniem interesów gospodarczych konsumentów. Pod tym pojęciem należy rozumieć zarówno naruszenie interesów *stricte* ekonomicznych (o wymiarze majątkowym), jak również prawo konsumentów do uczestniczenia w przejrzystych i niezakłóconych przez przedsiębiorcę warunkach rynkowych, zapewniających konsumentom dokonywanie transakcji handlowych z przedsiębiorcami przy całkowitym zrozumieniu rzeczywistego sensu ekonomicznego i prawnego warunków dokonywanych czynności na etapie przedkontraktowym oraz w czasie wykonywania umowy, czego urzeczywistnieniem jest m.in. abstrakcyjnie pojmowane prawo do rzetelnej, prawdziwej i pełnej informacji w komunikacji pomiędzy przedsiębiorcą a konsumentem. W tym też aspekcie w niniejszej sprawie nastąpiło naruszenie interesu gospodarczego konsumentów, co w konsekwencji narusza interes konsumentów, poprzez 1. niepodawanie w umowach pożyczki z obsługą w domu informacji o odsetkach w stosunku dziennym należnych Spółce w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy, 2. niepodawanie w *Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego* wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej, 3. uzależnianie skuteczności odstąpienia od umowy pożyczki z obsługą w domu od zwrotu przez konsumenta kwoty pożyczki wraz ze wszystkimi kosztami, 4. podawanie w *Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego* wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu oraz w umowie pożyczki z obsługą

w domu nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania, 5. podawanie w umowie pożyczki z obsługą w domu nieprawdziwej informacji o całkowitym koszcie pożyczki poprzez nieuwzględnienie w nim kosztu opłaty za obsługę pożyczki w domu i dodatkowej opłaty przygotowawczej.

Zgodnie art. 26 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu – jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 24 ustawy – wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, nakazującą zaniechanie jej stosowania. Z kolei w świetle art. 27 ust. 1 i 2 ww. ustawy, nie wydaje się decyzji, o której mowa w art. 26, jeżeli przedsiębiorca zaprzestał stosowania praktyki; w przypadku takim Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu praktyki za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, stwierdzającą zaniechanie jej stosowania.

Mając na uwadze, że zostały spełnione wszystkie przesłanki pozwalające uznać zachowanie przedsiębiorcy za praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów, jak również fakt zaprzestania stosowania czterech z nich, **orzeczono jak w punkcie I i II sentencji decyzji.**

Ad III sentencji decyzji

Zgodnie z art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, Prezes Urzędu może w drodze decyzji nałożyć na przedsiębiorcę, który dopuścił się stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, w rozumieniu art. 24 ustawy, karę pieniężną w wysokości nie większej niż 10% przychodu osiągniętego w roku rozliczeniowym poprzedzającym rok nałożenia kary.

Z powołanego wyżej przepisu wynika, że kara pieniężna ma charakter fakultatywny. Zatem o tym, czy w konkretnej sprawie w odniesieniu do wskazanego przedsiębiorcy zasadne jest nałożenie kary pieniężnej, decyduje Prezes UOKiK w ramach uznania administracyjnego. Zwrócić należy uwagę, iż przepisy ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów nie określają jakichkolwiek przesłanek, od których uzależnione byłoby podjęcie decyzji o nałożeniu kary. Ustawodawca wskazał jedynie w art. 111 ww. ustawy te okoliczności, które Prezes Urzędu winien uwzględnić decydując o wymiarze kary pieniężnej, wymieniając w szczególności okres, stopień oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy, a także uprzednie naruszenie przepisów ustawy. Podkreślić należy, iż sankcja w postaci nałożenia

kary może być na przedsiębiorcę nałożona, jeżeli ten choćby nieumyślnie dopuścił się naruszenia.

Zdaniem Prezesa UOKiK, opisane w niniejszej decyzji działania podejmowane przez Marka S.A. w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej – profesjonalnego uczestnika obrotu rynkowego od którego oczekiwać należy dochowania należytej staranności – powinny były uwzględniać możliwość naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Należy wskazać, że w zgromadzonym materiale dowodowym nie ma jednak jednoznacznych dowodów wyraźnej intencji Spółki naruszenia tych interesów. Zebrane wyjaśnienia i informacje mogą wskazywać na co najmniej nieumyślne działanie Marka S.A.

Biorąc pod uwagę okoliczności sprawy, przede wszystkim charakter naruszeń, które przypisano Spółce, Prezes Urzędu uznał nałożenie kary pieniężnej za uzasadnione.

Zdaniem Prezesa UOKiK opisane w niniejszej decyzji działania podejmowane przez Marka S.A. w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej powinny były uwzględniać możliwość naruszenia zbiorowego interesu konsumentów. Pamiętać jednak należy, że na profesjonalnych uczestnikach obrotu rynkowego spoczywa obowiązek dochowania należytej staranności przy ocenie zgodności ich działań z obowiązującymi przepisami prawa. Okolicznością przemawiającą za zastosowaniem kary pieniężnej jest fakt, iż Marka S.A. jako przedsiębiorca powinna mieć świadomość, że naruszenie przepisów ustawy o kredycie konsumenckim, jak również przekazywanie konsumentom nieprawdziwych wprowadzających w błąd informacji, jest bezprawne. Spółka winna zatem zdawać sobie sprawę z konieczności konstruowania wzorców umownych i zawieranych na ich podstawie umów z uwzględnieniem przepisów ustawy o kredycie konsumenckim oraz ustawy o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Marka S.A., określając warunki umowne stosowane w obrocie konsumenckim, nie może godzić w interesy swoich kontrahentów, a zatem nie może wprowadzać regulacji niezgodnych z przepisami powszechnie obowiązującymi.

Przychód osiągnięty przez Spółkę w roku poprzedzającym wydanie niniejszej decyzji w kwocie [...] zł ustalono na podstawie złożonego przez Marka S.A. zeznania o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych za rok 2012 (CIT-8). Maksymalna wysokość kary mogła zatem wynieść [...] zł.

Oszacowanie wysokości kary przebiegało dwuetapowo. Ustalając wymiar kary pieniężnej Prezes Urzędu w pierwszej kolejności dokonał bowiem oceny wagi stwierdzonych

naruszeń i na tej podstawie ustalił kwotę bazową, stanowiącą podstawę do dalszych ustaleń wysokości kary, a następnie – w oparciu o zaistniałe w sprawie okoliczności mające wpływ na wysokość kary – dokonał gradacji ustalonej kwoty bazowej.

III.1.

W punkcie I. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez Marka S.A. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co daje podstawę do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przy szacowaniu wagi tego naruszenia wzięto pod uwagę, iż praktyka, której stosowanie Prezes Urzędu stwierdził w pkt. I. sentencji niniejszej decyzji polegała na niewypełnianiu na etapie zawierania kontraktu dyspozycji przepisu ustawy o kredycie konsumenckim.

Przypisana Spółce praktyka stosowana jest przez Marka S.A. od dnia 15 lutego 2013 r.

Podsumowanie wagi stwierdzonego w pkt. I. sentencji niniejszej decyzji naruszenia pozwoliło Prezesowi Urzędu na stwierdzenie, iż waga naruszenia wynikająca z niepodawania w umowach pożyczki z obsługą w domu informacji o odsetkach dziennych należnych Spółce w przypadku odstąpienia przez konsumenta od umowy kształtuje się na poziomie [...] % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2012 r. Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość [...] % przychodu osiągniętego przez Marka S.A. wynosi [...] zł.

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę za stwierdzone w pkt. I. sentencji niniejszej decyzji stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, dokonano również oceny zaistniałych w postępowaniu okoliczności mogących mieć wpływ na wymiar kary.

Za obniżeniem kary przemawia okoliczność, iż Spółka aktywnie współdziałała z Prezesem UOKiK w trakcie postępowania, udzielając odpowiedzi na wezwania Prezesa Urzędu wykraczające poza ich zakres. Spółka przyczyniła się zatem do sprawnego przeprowadzenia postępowania w tym zakresie. Uwzględnienie powyższej okoliczności

pozwoili na **obniwienie wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą wymierzenia kary o [...]%**.

Prezes UOKiK, kalkulując karę, wziął także pod uwagę jako okoliczność obciążającą fakt znacznego zasięgu naruszenia, którego dopuściła się Marka S.A. Spółka działa na terenie znacznego obszaru kraju, ze swoją ofertą może dotrzeć do dużej liczby konsumentów zamieszkujących znaczny obszar Polski. Praktyka orzeczona ujawniła się na terenie znacznego obszaru kraju, co przekłada się na możliwą znaczną liczbę poszkodowanych. Powyższa okoliczność uzasadnia **zwiększenie wysokości kary o [...]%**.

Uwzględnienie obu ww. okoliczności wpłynęło na obniżenie uprzednio ustalonej kary o [...]%. Wobec powyższego za naruszenie stwierdzone w pkt. I. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu nałożył na przedsiębiorcę **karę pieniężną w wysokości 12 187 zł (słownie: dwanaście tysięcy sto osiemdziesiąt siedem złotych)**, co stanowi [...]% przychodu osiągniętego w 2012 r. i [...]% kary maksymalnej.

III.2.

W punkcie II.1. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez Marka S.A. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów co daje podstawę do nałożenia na Spółkę kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przy szacowaniu wagi tego naruszenia wzięto pod uwagę, iż praktyka, której stosowanie Prezes Urzędu stwierdził w punkcie II.1. sentencji niniejszej decyzji polegała na niewypełnianiu na etapie przedkontraktowym dyspozycji przepisu ustawy o kredycie konsumenckim.

Przypisana Spółce praktyka stosowana była długotrwale, bowiem od dnia 6 marca 2012 r. do dnia 6 sierpnia 2013 r.

Podsumowanie wagi stwierdzonego w punkcie II.1. sentencji niniejszej decyzji naruszenia pozwoliło Prezesowi Urzędu na stwierdzenie, iż waga naruszenia wynikającego z niepodawania w *Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego* wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu w rubryce „koszty, które zobowiązany/a będzie Pan/i ponieść w związku z umową o kredyt” informacji o opłacie za obsługę pożyczki

w domu oraz dodatkowej opłacie przygotowawczej, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, kształtuje się na poziomie [...] % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2012 r. Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość [...] % przychodu osiągniętego przez Marka S.A. wynosi [...] zł.

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę za stwierdzone w punkcie II.1. sentencji niniejszej decyzji stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, dokonano również oceny zaistniałych w postępowaniu okoliczności mogących mieć wpływ na wymiar kary.

Za taką okoliczność Prezes Urzędu uznał fakt, iż Spółka zaniechała stosowania zarzucanej jej praktyki, co wpłynęło na **obniżenie wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą wymierzenia kary o [...] %**

Za obniżeniem kary przemawia również okoliczność, iż Marka S.A. aktywnie współdziałała z Prezesem UOKiK w trakcie postępowania, udzielając odpowiedzi na wezwania Prezesa Urzędu wykraczające poza ich zakres. Spółka przyczyniła się zatem do sprawnego przeprowadzenia postępowania w tym zakresie. Powyższe dało podstawę do **obniżenia wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą do wymierzenia kary o [...] %**.

Uwzględnienie powyższych okoliczności pozwoliło na **obniżenie wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą wymierzenia kary łącznie o [...] %**.

Prezes UOKiK, kalkulując karę, wziął także pod uwagę jako okoliczność obciążającą fakt znacznego zasięgu naruszenia, którego dopuściła się Marka S.A. Spółka działa na terenie znacznego obszaru kraju, ze swoją ofertą może dotrzeć do dużej liczby konsumentów zamieszkujących znaczny obszar Polski. Praktyka orzeczona ujawniła się na terenie znacznego obszaru kraju, co przekłada się na możliwą znaczną liczbę poszkodowanych. Powyższa okoliczność uzasadnia **zwiększenie wysokości kary o [...] %**.

Uwzględnienie ww. okoliczności wpłynęło na obniżenie uprzednio ustalonej kary o [...] %. W świetle powyższego za naruszenie stwierdzone w pkt II.1. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu nałożył na Spółkę **karę pieniężną w wysokości 13 541 zł (słownie: trzynaście tysięcy pięćset czterdzieści jeden złotych)**, co stanowi [...] % przychodu osiągniętego w 2012 r. i [...] % kary maksymalnej.

III.3.

W punkcie II.2. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez Marka S.A. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa w art. 24 ust. 2 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, co daje podstawę do nałożenia na przedsiębiorcę kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przy szacowaniu wagi tego naruszenia wzięto pod uwagę, iż praktyka, której stosowanie Prezes Urzędu stwierdził w pkt. II.2. sentencji niniejszej decyzji polegała na działaniu na etapie zawierania kontraktu wbrew przepisom ustawy o kredycie konsumenckim.

Przypisana Spółce praktyka stosowana była przez Marka S.A. od dnia 6 marca 2012 r. do dnia 14 lutego 2013 r.

Podsumowanie wagi stwierdzonego w pkt. II.2. sentencji niniejszej decyzji naruszenia pozwoliło Prezesowi Urzędu na stwierdzenie, iż waga naruszenia wynikająca z uzależniania skuteczności odstąpienia od umowy pożyczki z obsługą w domu od zwrotu przez konsumenta kwoty pożyczki wraz ze wszystkimi kosztami kształtuje się na poziomie [...] % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2012 r. Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość [...] % przychodu osiągniętego przez Marka S.A. wynosi [...] zł.

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę za stwierdzone w pkt. II.2. sentencji niniejszej decyzji stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, dokonano również oceny zaistniałych w postępowaniu okoliczności mogących mieć wpływ na wymiar kary.

Za taką okoliczność Prezes Urzędu uznał fakt, iż Spółka zaniechała stosowania zarzucanej jej praktyki jeszcze przed wszczęciem postępowania, co dało podstawę do **obniżenia wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą do wymierzenia kary o [...] %.**

Za obniżeniem kary przemawia również okoliczność, iż Marka S.A. aktywnie współdziałała z Prezesem UOKiK w trakcie postępowania, udzielając odpowiedzi na wezwania Prezesa Urzędu wykraczające poza ich zakres. Spółka przyczyniła się zatem do sprawnego przeprowadzenia postępowania w tym zakresie. Powyższe dało podstawę do **obniżenia wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą do wymierzenia kary o [...] %.**

Uwzględnienie powyższych okoliczności pozwoliło na **obniżenie wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą wymierzenia kary łącznie o [...]%**.

Prezes UOKiK, kalkulując karę, wziął także pod uwagę jako okoliczność obciążającą fakt znacznego zasięgu naruszenia, którego dopuściła się Marka S.A. Spółka działa na terenie znacznego obszaru kraju, ze swoją ofertą może dotrzeć do dużej liczby konsumentów zamieszkujących znaczny obszar Polski. Praktyka orzeczona ujawniła się na terenie znacznego obszaru kraju, co przekłada się na możliwą znaczną liczbę poszkodowanych. Powyższa okoliczność uzasadnia **zwiększenie wysokości kary o [...]%**.

Uwzględnienie ww. okoliczności wpłynęło na obniżenie uprzednio ustalonej kary o [...]%. Wobec powyższego, za naruszenie stwierdzone w pkt. II.1 sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu nałożył na przedsiębiorcę **karę pieniężną w wysokości 23 213 zł (słownie: dwadzieścia trzy tysiące dwieście trzynaście złotych)**, co stanowi [...]% przychodu osiągniętego w 2012 r. i [...]% kary maksymalnej.

III.4.

W punkcie II.3. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez Marka S.A. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów co daje podstawę do nałożenia na Spółkę kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przy szacowaniu wagi tego naruszenia wzięto pod uwagę, iż praktyka, której stosowanie Prezes Urzędu stwierdził w punkcie II.3. sentencji niniejszej decyzji, polegała na przekazywaniu konsumentowi na etapie przedkontraktowym oraz na etapie zawierania kontraktu nieprawdziwej wprowadzającej w błąd informacji.

Przypisana Spółce praktyka była stosowana od dnia 6 marca 2012 r. do dnia 14 lutego 2013 r.

Podsumowanie wagi stwierdzonego w punkcie II.3. sentencji niniejszej decyzji naruszenia pozwoliło Prezesowi Urzędu na stwierdzenie, iż waga naruszenia wynikającego z podawania nieprawdziwej informacji o wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania w *Formularzu informacyjnym dotyczącym kredytu konsumenckiego* wykorzystywanym przy pożyczce z obsługą w domu oraz w umowie pożyczki z obsługą

w domu kształtuje się na poziomie [...] % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2012 r. Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość [...] % przychodu osiągniętego przez Marka S.A. wynosi [...] zł.

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę za stwierdzone w punkcie II.3. sentencji niniejszej decyzji stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, dokonano również oceny zaistniałych w postępowaniu okoliczności mogących mieć wpływ na wymiar kary.

Za taką okoliczność Prezes Urzędu uznał fakt, iż Spółka zaniechała stosowania zarzucanej jej praktyki jeszcze przed wszczęciem postępowania, co dało podstawę do **obniżenia wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą do wymierzenia kary o [...] %.**

Za obniżeniem kary przemawia również okoliczność, iż Marka S.A. aktywnie współdziałała z Prezesem UOKiK w trakcie postępowania, udzielając odpowiedzi na wezwania Prezesa Urzędu wykraczające poza ich zakres. Spółka przyczyniła się zatem do sprawnego przeprowadzenia postępowania w tym zakresie. Powyższe dało podstawę do **obniżenia wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą do wymierzenia kary o [...] %.**

Uwzględnienie powyższych okoliczności pozwoliło na **obniżenie wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą wymierzenia kary łącznie o [...] %.**

Prezes UOKiK, kalkulując karę, wziął także pod uwagę jako okoliczność obciążającą fakt znacznego zasięgu naruszenia, którego dopuściła się Marka S.A. Spółka działa na terenie znacznego obszaru kraju, ze swoją ofertą może dotrzeć do dużej liczby konsumentów zamieszkujących znaczny obszar Polski. Praktyka orzeczona ujawniła się na terenie znacznego obszaru kraju, co przekłada się na możliwą znaczną liczbę poszkodowanych. Powyższa okoliczność uzasadnia **zwiększenie wysokości kary o [...] %.**

Uwzględnienie ww. okoliczności wpłynęło na obniżenie uprzednio ustalonej kary o [...] %. W świetle powyższego za naruszenie stwierdzone w pkt II.3. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu nałożył na Spółkę **karę pieniężną w wysokości 46 426 zł (słownie: czterdzieści sześć tysięcy czterysta dwadzieścia sześć złotych)**, co stanowi [...] % przychodu osiągniętego w 2012 r. i [...] % kary maksymalnej.

III.5.

W punkcie II.4. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu stwierdził stosowanie przez Marka S.A. praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, o której mowa art. 24 ust. 2 pkt 3 w zw. z art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów co daje podstawę do nałożenia na Spółkę kary pieniężnej określonej w art. 106 ust. 1 pkt 4 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Przy szacowaniu wagi tego naruszenia wzięto pod uwagę, iż praktyka, której stosowanie Prezes Urzędu stwierdził w punkcie II.4. sentencji niniejszej decyzji polegała na przekazywaniu konsumentowi na etapie zawierania kontraktu nieprawdziwej wprowadzającej w błąd informacji.

Przypisana Spółce praktyka była stosowana od dnia 6 marca 2012 r. do dnia 14 lutego 2013 r.

Podsumowanie wagi stwierdzonego w punkcie II.4. sentencji niniejszej decyzji naruszenia pozwoliło Prezesowi Urzędu na stwierdzenie, iż waga naruszenia wynikającego z podawania nieprawdziwej informacji o wysokości całkowitego kosztu pożyczki w umowie pożyczki z obsługą w domu kształtuje się na poziomie [...] % przychodu osiągniętego przez Spółkę w 2012 r. Tym samym ustalona przez Prezesa Urzędu kwota bazowa stanowiąca równowartość [...] % przychodu osiągniętego przez Marka S.A. wynosi [...] zł.

Dokonując ustalenia ostatecznego wymiaru kary pieniężnej nałożonej na Spółkę za stwierdzone w punkcie II.4. sentencji niniejszej decyzji stosowanie praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów, dokonano również oceny zaistniałych w postępowaniu okoliczności mogących mieć wpływ na wymiar kary.

Za taką okoliczność Prezes Urzędu uznał fakt, iż Spółka zaniechała stosowania zarzucanej jej praktyki jeszcze przed wszczęciem postępowania, co dało podstawę do **obniżenia wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą do wymierzenia kary o [...] %.**

Za obniżeniem kary przemawia również okoliczność, iż Marka S.A. aktywnie współdziałała z Prezesem UOKiK w trakcie postępowania, udzielając odpowiedzi na wezwania Prezesa Urzędu wykraczające poza ich zakres. Spółka przyczyniła się zatem do sprawnego przeprowadzenia postępowania w tym zakresie. Powyższe dało podstawę do **obniżenia wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą do wymierzenia kary o [...] %.**

Uwzględnienie powyższych okoliczności pozwoliło na **obniżenie wyjściowego poziomu kwoty bazowej będącej podstawą wymierzenia kary łącznie o [...]%**.

Prezes UOKiK, kalkulując karę, wziął także pod uwagę jako okoliczność obciążającą fakt znacznego zasięgu naruszenia, którego dopuściła się Marka S.A Spółka działająca na terenie znacznego obszaru kraju, ze swoją ofertą może dotrzeć do dużej liczby konsumentów zamieszkujących znaczny obszar Polski. Praktyka orzeczona ujawniła się na terenie znacznego obszaru kraju, co przekłada się na możliwą znaczną liczbę poszkodowanych. Powyższa okoliczność uzasadnia **zwiększenie wysokości kary o [...]%**.

Uwzględnienie ww. okoliczności wpłynęło na obniżenie uprzednio ustalonej kary o [...]%. W świetle powyższego za naruszenie stwierdzone w pkt II.4. sentencji niniejszej decyzji Prezes Urzędu nałożył na Spółkę **karę pieniężną w wysokości 34 819 zł (słownie: trzydzieści cztery tysiące osiemset dziewiętnaście złotych)**, co stanowi [...] % przychodu osiągniętego w 2012 r. i [...] % kary maksymalnej.

W świetle powyższych okoliczności, w opinii Prezesa UOKiK, uznać należy, że kary pieniężne nałożone na Marka S.A. są adekwatne do okresu, stopnia oraz okoliczności naruszenia przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów.

Prezes Urzędu, nakładając niniejszą decyzją ww. kary pieniężne za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, wziął pod uwagę, że kara ma: po pierwsze – charakter represyjny (nakładana jest za naruszenie ustawowych zakazów), po drugie – prewencyjny (ma zapobiegać podobnym naruszeniom w przyszłości i zniechęcać do naruszania prawa), zaś zagrożenie nią, czyli potencjalna możliwość nałożenia kary przez Prezesa Urzędu – nadaje jej charakter dyscyplinujący (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 kwietnia 2004 r., sygn. akt: III SK 31/04).

Zdaniem Prezesa UOKiK tak wymierzone kary spełnią zarówno rolę represyjną jako sankcję i dolegliwość za naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, jak i prewencyjną, zapobiegającą ponownemu ich naruszeniu.

Wobec powyższego orzeczono jak w punkcie III sentencji.

Wydanie decyzji częściowej

Zgodnie z art. 104 k.p.a., który w postępowaniu przed Prezesem UOKiK znajduje zastosowanie na mocy art. 83 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, organ administracji publicznej załatwia sprawę przez wydanie decyzji, chyba że przepisy kodeksu stanowią inaczej (§ 1); decyzje rozstrzygają sprawę co do jej istoty w całości lub w części albo w inny sposób kończą sprawę w danej instancji (§ 2).

K.p.a., przewidując we wskazanym powyżej przepisie możliwość wydania decyzji częściowej, nie określa przesłanek dopuszczalności wydania takiej decyzji. W związku z tym należy przyjąć, że organ może wydać decyzję częściową w przypadku, gdy *sprawa jest podzielna, można z niej wyodrębnić części nadające się do rozstrzygnięcia względnie samodzielnego*⁶. Zgodnie z zasadą prawdy materialnej decyzja częściowa może być zatem wydana wówczas, gdy część sprawy została dostatecznie wyjaśniona i jest tego rodzaju, że może być przedmiotem odrębnego rozstrzygnięcia⁷.

Mając na uwadze okoliczność, iż niniejsza decyzja rozstrzyga co do części postanowionych Marka S.A. zarzutów, pozostawiając do rozstrzygnięcia kwestie wysokości stosowanych opłat za obsługę w domu, dodatkowej opłaty przygotowawczej, opłaty przygotowawczej oraz opłaty za opóźnienie w spłacie kredytu, konieczne stało się wydanie decyzji częściowej w trybie art. 104 § 2 k.p.a., obejmującej zarzuty określone w pkt. I – V postanowienia o wszczęciu postępowania.

Pouczenie:

Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury w Warszawie.

⁶ B. Adamiak, J. Borkowski, *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, Warszawa 2003, s. 466.

⁷ M. Jaśkowska, A. Wróbel, *Komentarz bieżący do art. 104 k.p.a.* [w:] *Kodeks postępowania administracyjnego. Komentarz*, LEX, 2009, wyd. III.

Zgodnie z art. 112 ust. 3 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, karę pieniężną należy uiścić w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie nr:

NBP O/O Warszawa 51101010100078782231000000.

Dyrektor
Delegatury UOKIK w Warszawie
Dorota Grudzień-Barbachowska
/podpis/

Otrzymuje: